SPÓŁDZIELCA

ORGAN DLA SPÓŁDZIELNI W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Prenumerata kwartalna zł 7.50 plus opłata za dostawę wzgl. za przesyłkę pocztową. Ukazuje się 10 i 25 każdego miesiąca. W wypadku wyższej siły czy innych wpływów wydawnictwo nie ma obowiązku dawać odszkodowania.

Warunki ogłoszeń: wiersz 1 mm wysoki i 21 mm szeroki 60 gr. Pismo podstawowe Nonpareille, szpalta tekstowa, 1 mm wys. i 80 szerok. zł 8.80. Zniżone ceny ogłoszeń według Cennika Nr. 1. Adres: Wydaw. Rolnicze, Krakau, Glatzer Str. 48.

Telefon Nr. 116-79 i 116-80. Redakcja: 132-84 i 132-85.

Nr 7 | 10 kwietnia 1943 r. | Rok III

Powszechne warunki dostaw handlowych

W numerze 6 czasopisma „Gospodarka Wyżywienia“ z dnia 20 marca 1943 ukazał się artykuł Dra Höflinga jednego z członków Rady zarządzającej Centralnego Urzędu Rolniczego pod powyższym tytułem. Z wywodów Dra Höflinga wnosić można o zamiarze wydania powszechnych warunków dostaw handlowych. Nie tylko dla spółdzielni rolniczo-handlowych pozostających w stałym kontakcie z Centralnym Urzędem Rolniczym, lecz także dla wszystkich innych spółdzielni będzie rzeczą niewątpliwie interesującą poznać stosunek największej instytucji handlowej w Gen. Gubernatorstwie do zagadnienia wprowadzenia norm dla sposobów zawierania i wykonywania transakcji handlowych. Dlatego artykuł Dra Höflinga podajemy w tłumaczeniu:

Na pytanie, czy powinno się w chwili bieżącej poddawać rozważaniu wprowadzenie powszechnych warunków dostaw w stosunkach handlowych z Centralnym Urzędem Rolniczym, nie można krótko odpowiedzieć „tak“ albo „nie“. Przeciwnie, zagadnienie to wymaga wnikliwego zbadania, zanim zostanie powzięta ostateczna decyzja. W tym też sensie rozważania poniższe mają stanowić przyczynek do przygotowania późniejszej decyzji.

Rozważanemu tematowi można z góry przeciwstawić pytanie, czy w obecnych czasach postawione zagadnienie w ogóle jest pilne, czy właśnie teraz zachodzi potrzeba jego wyjaśnienia, oraz czy można wziąć odpowiedzialność za ograniczenie większych, dotychczas samodzielnie na podstawie wyrobionych praktyk działających placówek Centralnego Urzędu Rolniczego, ustalonymi warunkami transakcji i dostaw. Z kolei można również twierdzić, że Centralny Urząd Rolniczy, przy ustalaniu powszechnych warunków dostaw, będzie i powinien się starać o zapewnienie dla siebie wszystkich przywilejów importera i hurtownika, co w zreglamentowanej gospodarce wojennej nie zawsze będzie leżało w interesie wyższego kierownictwa i że wreszcie w obecnym czasie braku towarów nie można zmuszać żadnego kupca przez instytucję handlową o charakterze i celach publiczno-prawnych do kupowania na cięższych jeszcze niźli dotychczas warunkach handlowych.

Lecz właśnie to, czego Centralny Urząd Rolniczy nie powinien i nie chce czynić, stało się w czasie wojny cechą znamienną wszystkich dostawców, którzy żądając od swoich odbiorców ponoszenia coraz cięższych warunków sprzedaży, zwalniają się w ten sposób od wszelkiego ryzyka i ograniczających klauzul handlowych, jakie brali na siebie w normalnych warunkach. Pytanie tedy, czy opłaca się teraz w ogóle zajmować się kwestią wprowadzenia warunków dostawy jest wobec tego zupełnie uzasadnione.

Mimo wszystkich argumentów przemawiających przeciw ustanowieniu powszechnych warunków dostawy, dochodzi się po krótkim namyśle do wniosku, że wprowadzenie tych warunków ostoi się i dopomoże do ułatwienia w dokonywaniu transakcji handlowych wtedy, jeżeli ograniczy się, poza szeregiem ogólnych warunków sprzedaży, do zebrania razem całego mnóstwa zwyczajów i uznanych metod handlowych oraz do jasnego ujęcia tak zw. klauzul handlowych, jak np. franco lub loco fabryka, loco stacja kolejowa itd. Warunki transakcji handlowych i dostaw winny wprawdzie posiadać ustalone ramy, poza tym jednak muszą ulegać zmianom i dać się wyłączyć, gdy konieczność tego będzie wymagała. Wytyczne, na których zasadzie dochodzi do skutku umowa handlowa powinny stanowić ramy warunków transakcji handlowych i dostaw. Dane ku temu stworzy się wtedy, gdy przy wprowadzeniu warunków dostaw, poprzestanie się na rozsądnych podstawach zasadniczych, których wyłącznym zadaniem będzie ujednolicenie postępowania. Szczegółowe i precyzyjne normy transakcji handlowych i dostaw zbudowane na zwyczajach kupieckich z czasów gospodarki pokojowej, tylko z trudem dadzą się przystosować do dzisiejszych ciągle zmiennych warunków życia gospodarczego, tym bardziej że zakres obowiązywania dawnych zwyczajów kupieckich w czasie gospodarki wojennej i tak jest ograniczony przymusowymi zarządzeniami we wszystkich dziedzinach.

Jeżeli teraz zajmiemy się w szczegółach zagadnieniami stanowiącymi ramy warunków dostawy dojdziemy do następujących stwierdzeń:

1. Warunki dostawy mogą być wprowadzone w zakresie dotyczącym wyłącznie tylko tych towarów, które nie podlegają przymusowej reglamentacji. Dla zreglamentowanych bowiem towarów obowiązują w zasadzie urzędowo ustalone warunki dostaw.

2. Odwoływanie się do Sądów w sporach mogących powstać przy dostawach, zostanie celowo wyjaśnione w ten sposób, że wyłączy się albo zupełnie albo częściowo Sądy powszechne a na to miejsce wejdą postanowienia umowne o powoływaniu Sądów rozjemczych.

3. Obok postanowień o przyjęciu zamówienia na dostawę towaru, o zleceniu sprzedaży oraz o ofercie, winny warunki dostawy zawierać jasne ujęcie ogólnych warun-

ków zapłaty oraz skutków zapłaty wcześniejszej jak skonta i ich wysokość a również następstw zapłaty spóźnionej jak odsetki za zwłokę i ich wysokość, ponadto ujęcie innych sposobów zapłaty poza gotówką jak weksle, czeki oraz ich przyjęcie ze zastrzeżeniem wpływu jak również umów o miejscu zapłaty.

4. Zagadnienie zastrzeżenia własności na towarze aż do zupełnej zapłaty ceny kupna musi być przemyślane, następnie ustalić trzeba umowne wyznaczanie miejsca wypełnienia świadczenia dostawy oraz wyjaśnić kwestię, czy dostawa częściowa jest dopuszczalna. W końcu należy uwzględnić postanowienia umowne o terminach spełnienia świadczeń o zwłoce przyjęcia towaru, o zwłoce w zapłacie, jak również skutki wynikające z tych faktów.

5. Wymówienia co do przeszkód w wypełnieniu umowy, które przy obecnych trudnościach produkcji i ruchu mają znaczenie decydujące oraz na pierwszym planie nawiązują do pojęcia tak zw. siły wyższej, łącznie z zagadnieniem wynagrodzenia szkody za niewypełnienie umowy oraz z wygaśnięciem umowy, wszystko to musi być w warunkach dostawy wyłożone w sposób jasny i niedwuznaczny.

6. W ramach warunków dostawy z konieczności muszą być dalej zawarte ogólne postanowienia o jakości dostarczonych towarów oraz o terminach składania reklamacji z powodu wad przesyłek towarowych i skutków w terminie złożonej reklamacji, jak również o obowiązku przechowania towarów przez kupca, który reklamował. Ponadto warunki dostawy powinny ustalać podstawy obliczania kosztów przewozu.

Nie można również dzisiaj pominąć znaczenia zagadnienia materiału do opakowania, worków i skrzyń, dalej znaczenia sprawy własności na workach, butelkach, beczkach itp. przedmiotach, jak również ustalenia warunków wypożyczania i zabezpieczenia opakowania o ile, o ile zagadnienia te nie są uregulowane urzędowo ze strony innych placówek gospodarczych.

W warunkach dostawy należy wszystkie kupieckie zwyczaje i tradycje handlowe ująć w jedną całość oraz wyłożyć jasno treść i znaczenie tak zw. klauzul handlowych.

Dotknęliśmy po krótce całego szeregu postanowień, które mogą znaleść zastosowanie przy stworzeniu ram powszechnych warunków dostawy. Doświadczenie praktyczne wskaże nam, czy mamy rozszerzać, czy ścieśniać. Powszechne warunki dostawy winny — i na tym polega ich głębsze znaczenie — ułatwić wysiłek umawiających się stron drogą ujednolicenia wszystkiego, co przy zawieraniu tranzakcji handlowych na ogół wymaga najwięcej czasu i konferencji. Wprowadzenie powszechnych warunków dostawy nie wyklucza, że zostaną one całkowicie lub częściowo wyłączone mocą specjalnych postanowień odnoszących się do umów o szczególnym znaczeniu. Byłoby błędem dopuścić do skostnienia w ramach wprowadzonych warunków dostawy, albo też w pospiechu próbować chodzenia nowymi drogami. Można jedynie ograniczyć się do zebrania razem dotychczasowych zasad i do świadczeń kupieckich i ubrania ich w formę odpowiadającą Centralnemu Urzędowi Rolniczemu. Równocześnie trzeba będzie mieć szczególny wzgląd na dzisiejsze czasy. Jeżeli Centralny Urząd Rolniczy ograniczy się przy wprowadzaniu powszechnych warunków dostawy do istotnych zasad, które i dziś są obowiązujące, nie będzie można, naszym zdaniem, przeciw wprowadzeniu tych warunków podnieść żadnych ważkich zarzutów.

Składki do Grupy Głównej Wyżywienia i Rolnictwa

W czasie, kiedy ogłosiliśmy w numerze 4 „Spółdzielcy“ na stronie 81 i 82 wyjaśnienia w sprawie wymiaru i zapłaty przez spółdzielnie składek do Grupy Głównej Wyżywienia i Rolnictwa w Izbie Centralnej szereg szczegółów, które nasuwały się w związku z zarządzeniem kierownika Grupy Głównej z dnia 18 stycznia 1943 oraz okólnikiem Nr. 5 Komisarza Związku Rewizyjnego Spółdzielni w Generalnym Gubernatorstwie z dnia 31 stycznia 1943 r., kwestie te wymagały jeszcze dodatkowego wyjaśnienia.

Najważniejsze dotyczyły obrotu zbożem ajencyjnym oraz zaliczenia składek już wpłaconych do różnych instytucyj, podlegających Grupie Głównej Wyżywienia i Rolnictwa oraz Grupie Głównej Gospodarki Przemysłowej i Ruchu.

Kwestie te zostały w międzyczasie wyjaśnione, w związku z czym podajemy poniżej jeszcze raz ich możliwie wyczerpujące omówienie, które również i tym spółdzielniom, jakie zwracały się do Centrali Związku Rewizyjnego w Krakowie z najrozmaitszymi zapytaniami, posłuży jako odpowiedź.

W specjalnych wypadkach zaś Centrala Związku udzieli spółdzielni indywidualnej odpowiedzi.

Czasokres wymiaru

Na razie wymiar dotyczy roku 1942 i to całego roku kalendarzowego: od 1 stycznia do 31 grudnia 1942. — W sprawie wymiaru za rok bieżący, który będzie się odbywał kwartalnie, otrzymają Okręgowe Związki dalsze wskazówki.

Zastrzeżeń, jakie wysuwają Okręgowe Związki odnośnie nie pokrywania się okresu wymiaru składek z rokiem gospodarczym Grupa Główna Wyżywienia i Rolnictwa nie uwzględniła. Zresztą późniejszy wymiar kwartalny usunie trudności z tym związane.

Jeżeli chodzi o obawy, że władze podatkowe doliczą sumy składek wpłacone w bieżącym roku gospodarczym za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 1943 do podatku dochodowego z uwagi na to, że sumy te dotyczą zamkniętego okresu operacyjnego, należy pouczyć spółdzielnie, aby przy obronie zeznań do podatku dochodowego zwróciły uwagę Urzędów Skarbowych na to, iż wydanie zarządzenia o składkach do Grupy Głównej dopiero w roku bieżącym za okres wsteczny nie pozwoliło spółdzielniom — w przekonaniu, że nie są one obowiązane do płacenia tych składek — poczynić na ten cel rezerw.

Podstawa wymiaru

Podstawą wymiaru jest obrót w złotych po odliczeniu obrotu dokonanego w cudzym imieniu i na cudzy rachunek. (Np. obrotów ajencyjnych).

Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe, ustalając wymiar składek, winny od obrotów odliczyć obroty ajencyjne dokonane z Centralnym Urzędem Rolniczym (L. Z.).

Ponadto odliczyć należy od ogólnego obrotu podlegającego składce nawet obroty własne, pochodzące:

1. z gospodarki bydłem,
2. z gospodarki jajczarskiej i drobiem,
3. z gospodarki ziemniaczanej,
4. z gospodarki rybnej,
5. z gospodarki mleczarskiej i tłuszczami jadalnymi.

Od tych bowiem obrotów przeprowadza się ściąganie składek w inny sposób, a Związek Rewizyjny nie otrzymał polecenia ściągania składek od tych obrotów.

Wprawdzie przesłany swojego czasu Okręgom okólnik Komisarza Związku Rewizyjnego Spółdzielni Nr. 5 z dnia 31 stycznia 1943 r postanawia w uwagach do § 4 i 5, że „od 1 kwietnia 1943 ustalać się będzie wysokość składek z obrotów wszystkich gałęzi gospodarki Wyżywienia i Rolnictwa", uwaga ta jednak nie dotyczy interesującego nas roku 1942.

Obroty podzielić należy w wymiarze na rolne i przemysłowe, oraz składki rozbić na oba rodzaje obrotów.

Do obrotów przemysłowych podać należy:

z grupy 30 Planu Kont — towary sprzedane na rachunek własny od A do G oraz te towary sklepowe i spożywcze, które są wytworami przemysłu nawet spożywczego, np. kostki bulionowe, proszki do pieczenia itp.

Do obrotów rolnych dodać należy:

z grupy 31 Planu Kont towary obrócone na własny rachunek od P do S z wyjątkiem ziemniaków, oraz towary T i Y.

Które spółdzielnie płacą składki

Składki za rok 1942 do Grupy Głównej Wyżywienia i Rolnictwa płacą na zasadach zarządzenia z dnia 18 stycznia 1943 i okólnika Nr. 5 następujące spółdzielnie:

1. Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe,
2. Spółdzielnie Różne,
3. Spółdzielnie Spożywcze miejskie i wiejskie.

Inne spółdzielnie za rok 1942 nie płacą składek drogą wyznaczoną przez cytowane zarządzenie i okólnik.

Zaliczenia na składki

Spółdzielnie, podając Centrali Związku Rewizyjnego wymiary składki według wzoru umieszczonego w Numerze 4 „Spółdzielcy" na stronie 82, winny w rubryce 3 podać sumy składek już wpłaconych za rok 1942 nietylko do Grupy Głównej Gospodarki Przemysłowej i Ruchu, lecz również do Grupy Głównej Wyżywienia i Rolnictwa oraz do wszystkich grup i organizacyj tym grupom głównym podlegających. W rubryce 3 podawać więc należy wszelkie opłaty wpłacone na używanie kwitów dostaw do Związku Głównego lub Związków Okręgowych Gospodarki Ogrodniczej (Hauptverband lub Distriktsverband der Gartenbauwirtschaft), dalej wszelkie wpłacenia do Okręgowego Związku Gospodarki Zbożem i Paszą (Distriktsverband der Getreide- und Futtermittelwirtschaft), opłaty od zbóż przemiałowych, od walców, kamieni i kaszarek, opłaty od węgla (Fachgruppe Kohle) itp.

Opłaty te należy odliczyć od wymierzonej składki i na konto w Centralnej Kasie Spółek Rolniczych wpłacać tylko resztę.

Odliczeniu podlegają również wszelkie opłaty na rzecz Grup czy Związków Przemysłowych i Ruchu.

Odliczeniu nie podlegają natomiast dokonane już wpłaty od obrotu ziemniakami, jajami, i drobiem, rybami i mlekiem oraz tłuszczami jadalnymi, ponieważ obroty te w ogóle nie wchodzą w rachubę do wymiaru składek za rok 1942.

Wpłaty już dokonane muszą być udowodnione, dlatego w wymienionej rubryce 3 należy również podawać numer kwitu względnie przekazu i datę dokonania wpłaty, która podlega odliczeniu. W załączeniu podajemy jeszcze poprawiony i dokładniejszy wzór wymiaru, jakie spółdzielnie winny nadsyłać do Centrali Związku Rewizyjnego. Związki Okręgowe uprasza się o powielenie tego wzoru i rozesłanie go do dyspozycji spółdzielniom, które jeszcze wymiaru nie przysłały. Wzór podany jest w dwóch wariantach. We wzorze a) spółdzielnia mimo wpłacenia już składek do pewnych organizacyj Samorządu Gospodarczego (grup i związków), musi dopłacać resztę. We wzorze b) spółdzielnia nadpłaciła ogólnie 400 zł., która to suma wynika z kompensacji nadpłaconych składek z obrotu rolnego o 850 zł., z pozostającymi do wpłacenia opłatami z obrotu przemysłowego w sumie 450 zł.

Sposób płacenia składek

Niektóre spółdzielnie proszą o zwolnienie ich ze składek lub rozłożenie składek na raty. Prośby o zwolnienie są bezcelowe, ponieważ okólnik Nr. 5 wyraźnie stwierdza, że obniżenie składki za 1942 rok jest wykluczone oraz że składki są opłatami przymusowymi. Wobec powyższego Centrala Związku nie ma podstaw do przedkładania próśb spółdzielni o zwolnienie ze składek.

W sprawie rozłożenia na raty zawiadomi się odnośne spółdzielnie indywidualnie po uzyskaniu opinii Komisarza Związku.

Termin płacenia składek

W zarządzeniu wyznaczony został ostateczny termin zapłaty składek za rok 1942 na dzień 15 marca 1943 r. Termin ten minął z tym, że większość spółdzielni jeszcze nie nadesłała ani wymiarów, ani nie opłaciła składek. Ponieważ wskutek niedokładnego sformułowania szczegółów w zarządzeniu te ostatnie musiały zostać dodatkowo wyjaśnione, termin 15 marca nie mógł być dotrzymany. Dalszy termin nie został przez Grupę Główną Wyżywienia i Rolnictwa ustalony. W myśl okólnika Nr. 5 odpowiedzialne za punktualne i prawidłowe przeprowadzenie obliczenia i za płacenie składek są Zarządy poszczególnych spółdzielni, na co prosimy zwrócić uwagę spółdzielniom.

Sprostowanie dotychczasowych wymiarów

Wśród nadesłanych wymiarów wiele spółdzielni wliczyło do obrotu rolnego zboża ajencyjne. Wymiary te będzie trzeba prostować i nadpłacone sumy spółdzielniom zwracać. Centrala w miarę opracowywania wymiarów przeprowadzi w tych sprawach korespondencję ze spółdzielniami.

Spółdzielnie Spożywców

W większości nadesłanych wymiarów spółdzielnie spożywców nie uwzględniają podziału obrotów na rolny i przemysłowy. Ponieważ jesteśmy zmuszeni dzielić obroty, prosimy o zwrócenie uwagi spółdzielniom spożywców na konieczność właściwego obliczania podstawy wymiaru i składek.

(Patrz wzory wykazów na str. 148).

Wzór A.

WYKAZ OBLICZENIA SKŁADEK DO GRUPY GŁÓWNEJ WYŻYWIENIA I ROLNICTWA W IZBIE CENTRALNEJ za czas od 1. 1. do 31. 12. 1942 r.

Firma spółdzielni: Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Piotrkowie, Okręg (Dystrykt) Radom

L. p.	Obrót własny w złotych				Składka 0,5 % w złotych		
1	**rolny** 1. zbożem i paszami 2. produktami ogrodniczymi 3. cukrem i słodyczami 4. produktami browarnymi 5. innymi środkami spoż.	**przemysłowy** 1. produktami przemysłu nierolnego, 2. innymi towarami przemysłowymi, 3. artykułami przemysłowymi pierwszej potrzeby	razem		ogólna	za obrót rolny	za obrót przemysłowy
2	100 000	100 000	200 000		1.000.—	500.—	500.—
3	Wpłacono składki do:		roln. zł.	przem. zł.			
	1. Distriktsverband der Getreide u. Futtermittelwirtschaft, Radom dnia 15. 9. 42 Nr przekazu 212		100				
	2. Distriktsverband der Getreide u. Futtermittelwirtschaft, Radom dnia 16. 10. 42, Nr przekazu 361		100				
	3. Hauptverband der Gartenbauwirtschaft, Kraków, dnia 11. 5. 42 Nr kwitu 435		200				
	4. Distriktsverband der Gartenbauwirtschaft, Radom, dnia 1. 11. 42 Nr kwitu 675		50				
	5. Gruppe Eisen u. Metallindustrie, Kraków, dnia 1. 9. 42, kwit 876			50			
	razem		450	50	500.—	450.—	50.—
4	Pozostaje do wpłacenia w Centr. Kasie Sp. Roln. w Krakowie na konto: „Komisarz Związku Rew. Spółdz. w GG" Składki dla Izby Centr. Grupa Gł. Wyżyw. i Roln. Powyższą sumę wpłacono dnia				500 —	50.—	450.—
5	Nadpłaconą kwotę prosimy zaliczyć na składki następnego kwartału				—	—	—

Wzór B.

L. p	Obrót własny w złotych				Składka 0,5 % w złotych		
1	**rolny** 1. zbożem i paszami 2. produktami ogrodniczymi 3. cukrem i słodyczami 4. produktami browarnymi 5. innymi środkami spoż.	**przemysłowy** 1. produktami przemysłu nierolnego, 2. innymi towarami przemysłowymi, 3. artykułami przemysłowymi pierwszej potrzeby	razem		ogólna	za obrót rolny	za obrót przemysłowy
2	100 000	100 000	200 000		1.000.—	500.—	500.—
3	Wpłacono składki do:		roln. zł.	przem. zł.			
	1. Distriktsverband der Getreide u. Futtermittelwirtschaft, Radom dnia 15. 9. 42 Nr. przekazu 212		1.000				
	2. Distriktsverband der Getreide u. Futtermittelwirtschaft, Radom dnia 16. 10. 42, Nr. przekazu 361		100				
	3. Hauptverband der Gartenbauwirtschaft, Kraków, dnia 11. 5. 42 Nr. kwitu 435		200				
	4. Distriktsverband der Gartenbauwirtschaft, Radom, dnia 1. 11. 42 Nr. kwitu 675		50				
	5. Gruppe Eisen u. Metallindustrie, Kraków, dnia 1. 9. 42, kwit 876			50			
	razem		1.350	50	1.400.—	1.350.—	50.—
4	Pozostaje do wpłacenia w Centr. Kasie Sp. Roln. w Krakowie na konto: „Komisarz Związku Rew. Spółdz. w GG" Składki dla Izby Centr. Grupa Gł. Wyżyw. i Roln. Powyższą sumę wpłacono dnia				—	—	450.—
5	Nadpłaconą kwotę prosimy zaliczyć na składki następnego kwartału				400.—	850.—	—

Kalkulacja przemysłowa i analiza

Potrzeby spółdzielni różnych prowadzących przedsiębiorstwa wytwórcze oraz przemysłowych warsztatów spółdzielni rolniczo-handlowych spowodowały konieczność opracowania zmian obowiązującego planu kont w kierunku uwzględnienia kalkulacji przemysłowej.

Ponadto doświadczenia dotychczasowe wykazały, że rachunkowość spółdzielni może z pożytkiem ulec pewnym zmianom, których zastosowanie pozwoli władzom spółdzielni w krótszych odstępach czasu zorientować się w stanie i rentowności przedsiębiorstwa.

Powyższe zagadnienia były m. i. przedmiotem referatów i obrad odprawy rewidentów spółdzielni rolniczo-handlowych i różnych, która odbyła się w Krakowie w dwóch turnusach, od 8 do 13 i od 15 do 20 lutego 1943 r. Program odprawy został ustalony na podstawie wskazówek kierownictwa niemieckiej służby rewizyjnej przy komisarzu Związku Rewizyjnego.

Zmiany planu kont oraz związane z tym inowacje są przedmiotem pracy działu spółdzielni rolniczo-handlowych w Centrali Związku Rewizyjnego. Obrady odprawy rewidentów dały w tej dziedzinie szereg dalszych wskazówek, które zostaną uwzględnione przy ostatecznej redakcji zmian.

Tymczasem pożyteczną będzie rzeczą dać spółdzielniom przegląd referatów wygłoszonych na odprawie w wyborze dotyczącym zagadnień rachunkowości.

Pierwszy referat dotyczył r a c h u n k o w o ś c i p r z e d s i ę b i o r s t w a h a n d l o w e g o s p ó ł d z i e l n i. Punktem wyjścia rozważań referenta jest fakt, że obecny poziom księgowości służy przede wszystkim kontroli podatkowej i celom statystyczno-sprawozdawczym. Cel księgowości natomiast jest dalszy: księgowość ma mianowicie dostarczyć gotowego do użycia w każdej chwili materiału do prowadzenia bieżącej działalności handlowej i do kierowania przedsiębiorstwem. Po ujednostajnieniu i usystematyzowaniu księgowości w spółdzielniach rolniczo-handlowych przy pomocy wprowadzenia jednolitego planu kont, który w praktyce wytrzymał próbę życia, Związek Rewizyjny przystępuje do uczynienia z rachunkowości instrumentu niezbędnego w pracy władz spółdzielni. Kierownictwo Niemieckiej Służby Rewizyjnej zażądało ujednostajnienia nie tylko dla spółdzielni polskich, lecz także dla ukraińskich, a obecnie uzupełniany plan kont będzie od 1 lipca b. r. obowiązywał również spółdzielnie ukraińskie.

Plan kont ustalony w roku przeszłym ulegnie pewnym zmianom. Główne zmiany dotyczą rachunku towarów i rachunku kosztów.

Jeżeli chodzi o rachunek towarów, to w klasie 3 pomieszczenie znajdą konta zakupu towarów, a w klasie 8 konta sprzedaży i utargów. Istotną zmianę stanowi zniesienie kont mieszanych wynikowo-zapasowych. W klasie 3 znajdują się konta wyłącznie zapasowe, a w klasie 8 konta czysto wynikowe. W klasie 3 będzie się księgowało towar na stronie „ma" po takiej cenie po jakiej był zapisany na „winien". W ten sposób osiągnie się możliwość stwierdzenia zapasu towaru każdej chwili bez potrzeby sporządzania inwentarza, co znowu stworzy warunki obliczenia rentowności przedsiębiorstwa w krótkich odstępach czasu. Prowadzenie kont czysto zapasowych napotyka na trudności wtenczas, gdy ceny nabycia towarów ulegają częstym zmianom. Dlatego też Związek Rewizyjny zaleca przeksięgowanie stanu zapasów przez uznanie kont klasy 3 i obciążenie kont klasy 8 tylko raz do roku. Byłoby jednak pożądane, aby spółdzielnie przyzwyczaiły się do częstszych przeksięgowań. Konta klasy 3 jako zapasowe zamykać się będzie przez rachunek bilansu, a konta klasy 8 przez rachunek strat i zysków. W rachunkowości rozróżnić należy towary handlowe od materiałów przeznaczonych do produkcji. W rzędzie zaś towarów handlowych rozróżnić należy między towarami na rachunek własny a towarami komisowymi i ajencyjnymi. Dla dotychczasowych „towarów od rolników" i „towarów dla rolników" proponuje się zmienioną terminologię „towarów zbywanych" i „towarów nabywanych". Nowa terminologia ma swoje uzasadnienie w specyficznym charakterze ustrojowym przedsiębiorstwa spółdzielni. Spółdzielnia jest wspólnym przedsiębiorstwem członków. Produkty rolne swoich członków spółdzielnia zbywa, te więc produkty nazywać będziemy towarami zbywanymi. Towary dla rolników spółdzielnia znowu nabywa jako przedsiębiorstwo członków dla członków, będą się one więc nazywały „towarami nabywanymi".

Dalsze zmiany planu kont dotyczą kosztów handlowych, które zostały przesunięte z klasy 5 do klasy 4. Koszty nadzoru komisarycznego podzielono między kilka kont ze względu na wieloraki charakter działalności komisarza jako kierownika powiatowej placówki Centralnego Urzędu Rolniczego (Kreisstelle LZ). Dla pośredniego księgowania odpisów przeznaczono grupy kont 48, 50 i 20.

Przy objęciu przez klasę 8 kont czysto wynikowych można dowiadywać się z księgowań, jak przedstawia się zysk brutto na poszczególnych grupach towarów. W celu wyliczenia zysku netto poszczególnych działów przedsiębiorstwa należy koszty rozdzielić odpowiednio na te działy. Zalecenia Związku rozróżniają rodzaje kosztów następujących działów: towarów nabywanych, zbywanych i wytwórczego. Między uczestników odprawy rozdano wzór rozdzielnika kosztów, którego zastosowanie ułatwia wprowadzenie kosztów odpowiednio rozgrupowanych do rachunku strat i zysków. Cały sens polega na uchwyceniu jak największej ilości kosztów łączących się bezpośrednio i wyłącznie z danym działem. Koszty wspólne dla kilku działów należy rozliczyć według ustalonego klucza. Sposób przeprowadzania podziału wspólnych kosztów zostanie podany w specjalnym wzorze rozdzielnika ustalonym przez Związek Rewizyjny. Wspomniany rozdzielnik kosztów wspólnych ma być prowadzony poza księgowością. Jest to poprostu klucz do przeprowadzenia statystyki w krótszych odstępach czasu dla kontroli rentowności przedsiębiorstwa.

Sprawa możliwości obliczania każdego czasu rentowności przedsiębiorstwa spółdzielni przy pomocy rozdzielnika kosztów była przedmiotem dyskusji, w której stwierdzono, że przede wszystkim brak jest całkowitych materiałów do badania rentowności w krótkich odstępach czasu, np. co miesiąc. Ponadto brak jest klucza rozdziału kosztów i nie wiadomo jak należy je stosować przy poszczególnych rodzajach kosztów. Jeden z uczestników wyjaśnia wszakże, iż sposoby obliczania rentowności są już wprowadzone w spółdzielniach ukraińskich w okręgu lwowskim. Rachunek kosztów mianowicie jest prowadzony w taki sposób, że koszty dotyczące poszczególnych działów, jak handlowego, kontyngentowego, wytwórczego i administracji ogólnej są zbierane oddzielnie. Następnie koszty administracji ogólnej zostają rozdzielone według odpowiedniego klucza i przeksięgowane na wymienione trzy działy.

Następny z kolei referat dotyczył r a c h u n k o w o ś c i p r z e d s i ę b i o r s t w a w y t w ó r c z e g o, który zajmuje się odbiciem przebiegu produkcji w księgowości oraz kalkulacją przemysłową. Dla materiałów produkcyjnych, a więc surowców, nabytych dla dalszej przeróbki półfabrykatów oraz materiałów pomocniczych przeznaczono osobną grupę kont w klasie 3. Stąd przeksięgowuje się materiały zużyte do produkcji na odpowiednie konta w kla-

sie 5. Zapas własnych wyrobów gotowych lub też gotowych do zbycia półfabrykatów (o ile przedsiębiorstwo spółdzielni zajmuje się wyrabianiem półfabrykatów) prowadzi się w klasie 7. W tej klasie jednak prowadzi się tylko zapasy. Z chwilą sprzedania wyrobów własnych przeksięgowuje się ich wartość razem z kosztami własnymi na ciężar odpowiednich kont w klasie 8. Księgowość jest tu tylko odbiciem gospodarki materiałowej. Dla samej gospodarki materiałowej pierwszorzędnym warunkiem jest zorganizowanie kalkulacji technicznej oraz odpowiedniej kontroli zużycia materiałów produkcyjnych i otrzymywanych z procesu produkcyjnego wyrobów gotowych.

W przedsiębiorstwach wytwórczych występuje osobne konto produkcji. W planie kont przedstawionym przez Związek Rewizyjny konto produkcji przybrało taką formę, że strona kosztów podzielona została na większą liczbę kont zależnie od rodzaju kosztu, a dla samego przebiegu produkcji, czyli dla wyliczenia wyrobów przewidziano również odrębne konto względnie konta, za pośrednictwem których przeksięgowuje się wyroby z klasy 5 do 7 lub bezpośrednio do klasy 8, o ile chodzi o przedsiębiorstwo usługowe. Stronę „ma" konta kosztów klasy 5 i stronę „winien" konta wyliczeniowego tejże klasy zamyka się przez rachunek strat i zysków.

Podział na konta w klasie 5 może w poszczególnych spółdzielniach być różny, zależnie od tego, czy mamy do czynienia z produkcją prostą (jeden wyrób), czy z produkcją złożoną (większa ilość wyrobów).

Samą kalkulację kosztu wyrobu przeprowadzać należy poza księgowością. Dane wzięte z księgowości winny jednak być podstawą kalkulacji. Przy kalkulacji kilku rodzajów wyrobów w jednym zakładzie (produkcja złożona) konieczne jest rozdzielenie kosztów według działów za pomocą rozdzielnika. Wzór rozdzielnika proponowany przez Związek ma za zadanie wskazać metodę, nie jest on natomiast wzorem obowiązującym.

Zakłady wytwórcze wydzielone z przedsiębiorstwa głównego mogą prowadzić nie tylko odpowiednie konta księgowości fabrycznej, lecz także konta w zakresie księgowości finansowej, których rodzaj i ilość zależna będzie od stopnia wydzielenia organizacyjnego wytwórni. W ten sposób przedsiębiorstwo wydzielone prowadzić może konto kasy, a nawet konto dłużników i wierzycieli. Najczęściej jednak księgowość finansowa przedsiębiorstwa wydzielonego ograniczać się będzie do kont rozliczeniowych z centralą. Koszty w przedsiębiorstwie wydzielonym prowadzone będą tak samo na kontach klasy 4 (koszty administracji ogólnej i sprzedaży) oraz na kontach klasy 5 (koszty ruchu i materiałów produkcyjnych).

Projektowany plan kont wchodzi w szczegóły i ustala wiążąco sposób księgowania tam, gdzie to jest konieczne ze względu na potrzeby porównywalności. Z drugiej jednak strony pozostawia dużą swobodę spółdzielniom i księgowym w urządzaniu rachunkowości swych przedsiębiorstw.

Dalszy z kolei referat dotyczył zamykania rachunków w ramach nowego planu kont. We wstępie do tego referatu podniesiono konieczność bieżącego prowadzenia księgowości. Jeżeli księgowość i jej wyniki analityczne mają poza swoją rolą jako podstawa polityki gospodarczej przedsiębiorstwa dać aktualny materiał do kalkulacji przemysłowej nie może być zamknięć spóźnionych. Analizowanie stanu majątkowego z kilkumiesięcznym opóźnieniem bilansów netto a prawie miesięcznym opóźnieniem bilansów surowych nie może dać racjonalnych wyników. Księgowość szybko musi rejestrować zmiany w celu ułatwiania władzom spółdzielni orientacji w aktualnym stanie przedsiębiorstwa. Po wprowadzeniu w roku 1941 planu kont, rozbudowaniu w roku 1942 klasy 5 i objęcia planem kont spółdzielni rejonowych, przystępuje się w roku bieżącym do odmiennego ujęcia rachunku towarów, ujęcia kosztów działów i do rozbudowy i ujednolicenia rachunkowości przedsiębiorstw przemysłowych. System rozdziału kosztów wspólnych dla rozmaitych działów będzie narazie pozostawał poza księgowością. Wzór rozdzielnika jest niewiążący.

Rachunkowość handlowa została ujednolicona. Obecnie postępuje się znowu o krok naprzód przez wprowadzenie do planu kont rachunków i sposobu księgowania na nich, któreby dały podstawy do kalkulacji przemysłowej (fabrycznej) tym spółdzielniom, które zajmują się wytwórczością. Związek nie ma zamiaru krępować w inicjatywie spółdzielni, które przodują w dziedzinie zorganizowania rachunkowości, we wprowadzaniu nowych wzorów i pomysłów. Owszem, jeżeli takie wzory utrzymają się w praktyce, Związek dąży do ich upowszechnienia.

Plan kont w swojej nowej formie unika kont mieszanych, wprowadzając konta wyłącznie zapasowe lub wyłącznie wynikowe. Bilans jako synteza kont zapasowych nie ulega zmianie. Rachunek strat i zysków natomiast kształtuje się na podstawie zamknięcia kont wyłącznie wynikowych. W rachunku strat i zysków winny znaleźć odbicie w postaci wydatków i dochodów cztery rodzaje operacji dotyczące:

1. działalności handlowej,
2. przedsiębiorstw usługowych,
3. przedsiębiorstw wytwórczych,
4. działalności nadzwyczajnej (nadzwyczajne wydatki i wpływy księguje się w klasie 2, która pozostaje poza obrotem towarowym).

Następnie referent podał praktyczny sposób księgowania i zamykania w ramach nowego planu kont zdarzeń przemysłowych.

Dalszy referat dotyczył wyprowadzania wniosków na podstawie sprawozdań rocznych i okresowych. Przy analizowaniu sprawozdań przedsiębiorstwa spółdzielni wysuwają się na pierwszy plan następujące zagadnienia:

a) racjonalne użycie kapitału,
b) rentowność kapitału.

Materiał, jaki jest do dyspozycji analizującego, składa się ze sprawozdań miesięcznych, bilansu rocznego, rachunku strat i zysków oraz zestawienia obrotów towarowych.

Oprócz zagadnień racjonalnego użycia kapitału i jego rentowności, jako zagadnień handlowych i wyłącznie gospodarczych z punktu widzenia przedsiębiorstwa spółdzielni jako takiego, interesują nas jednak jeszcze zagadnienia gospodarcze z punktu widzenia członków, ich korzyści oraz z punktu widzenia ciągłego rozwoju systemu gospodarowania spółdzielczego w odróżnieniu od innych form gospodarowania. Ten drugi rodzaj zagadnień, bodaj ważniejszy od pierwszego będzie obejmował momenty społeczno-gospodarcze i organizacyjne. Musimy sobie więc przy analizowaniu materiałów rachunkowych i sprawozdawczych spółdzielni postawić pytania:

a) jak spółdzielnia spełnia swoje zadanie wobec członków, których interesy reprezentuje w prowadzonym przez siebie przedsiębiorstwie,

b) czy spółdzielnia dobrze gospodaruje zbiorowym majątkiem członków i jak gospodarka jej wygląda w porównaniu z innymi spółdzielniami tego samego typu,

c) jakie wyniki spółdzielnia osiąga ze swojej gospodarki.

Ocena działalności spółdzielni może być podejmowana z różnych punktów widzenia. Państwo w czasie wojny ocenia spółdzielczość z punktu widzenia jej przydatności w ramach gospodarki wojennej. Centrale finansowe i handlowe oceniają spółdzielnie jako swoich klientów. Przedsiębiorstwa i osoby trzecie będą jako kryterium oce-

ny stosowały solidność handlową spółdzielni jako kontrahenta względnie jej niebezpieczeństwo jako konkurenta. Władze spółdzielni w działalności swojej muszą zdawać sobie dokładnie sprawę, jakiego rodzaju są kryteria oceny czynników zewnętrznych i zależnie od nich prowadzić gospodarstwo spółdzielni, a następnie muszą analizować spółdzielnie z punktu widzenia wypełniania przez nią zadań i obowiązków statutowych i ustawowych. Związek Rewizyjny łączy niejako wszystkie kryteria oceny spółdzielni z dodatkiem czynników organizacyjnych i ideowo-spółdzielczych.

Zdarza się, że władze spółdzielni nie wyciągają z materiału analizowanego właściwych wniosków, raz z powodu własnych braków w dziedzinie przygotowania fachowego, a powtóre z racji wadliwego zestawienia danych rachunkowych, niewłaściwej oceny składników majątkowych i przebiegów gospodarczych zawartej w samym materiale sprawozdawczym. Przeprowadzona analiza oraz wnioski na niej oparte mają stanowić o wytycznych dla bieżącej i przyszłej gospodarki przedsiębiorstwa spółdzielni.

Dla Związku Rewizyjnego, oprócz uwzględnienia wszystkich wymienionych wyżej czynników potrzeba jeszcze jednolitego systemu księgowości i sprawozdań oraz jednolitych wzorców analizy. O technice analizy mówiliśmy w numerze 6 „Spółdzielcy".

Dyskusja na tematy analityczne uwidoczniła przede wszystkim potrzebę wzorców do analizy i wskaźników porównawczych dla oceny działalności spółdzielni. Wprawdzie w obecnych warunkach trudno jest ustalić pewne i względnie stałe wzorce i mierniki. Wprowadzenie ich byłoby jednak wskazane ze względu na ich rolę przygotowawczą i pedagogiczną. Dlatego też wypowiedziano się za opracowaniem wzorców a nawet wskaźników porównawczych o charakterze dyspozytywnym na okresy krótsze np. na przeciąg jednego roku gospodarczego.

W ramach konferencji rewidentów zajmowano się poza tematami związanymi z wprowadzeniem do rachunkowości spółdzielni elementów kalkulacji przemysłowej i systematycznej analizy materiałów sprawozdawczych zagadnieniami podatkowymi i prawnymi, które w miarę potrzeb aktualnych oświetlane są w naszym czasopiśmie.

Ponadto w program obrad wchodziły zagadnienia metod i celów rewizji związkowej i pracy patronackiej Związku Rewizyjnego.

SPÓŁDZIELNIE SPOŻYWCÓW

Zlecenie produkcji i dostaw

Zgodnie z rozporządzeniem Generalnego Gubernatora z dnia 19 marca br. ogłoszonym w Dzienniku Rozporządzeń GG. Nr. 24, strona 141, Rząd Generalnego Gubernatorstwa (Główny Wydział Gospodarki) jest upoważniony do wydawania specjalnych zarządzeń dotyczących produkcji, dyspozycji i rozdziału oznaczonych wytworów przemysłowych ważnych dla zaopatrzenia. Takie specjalne zarządzenie Głównego Wydziału Gospodarki nazywa się programem zleceniowym.

Program zleceniowy nie obejmuje zarządzeń regulujących obrót i nadzór nad produktami przemysłowymi, te bowiem zostały ujęte rozporządzeniem z dnia 19 lipca 1942 (Dz. Rozp. GG. Nr. 60, str. 102).

Program zleceniowy natomiast obejmuje wszelkie produkty i przetwory z punktu widzenia aprowizacyjnego, a mianowicie:

1. te, które Minister Gospodarki Rzeszy oznaczy jako podlegające wojennemu programowi zleceniowemu,

2. te produkty, które za podlegające programowi zleceniowemu oznaczy Rząd Generalnego Gubernatorstwa — Główny Wydział Gospodarki, w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Zbrojeniowej.

W ramach programu zleceń Rząd Generalnego Gubernatorstwa może udzielać przedsiębiorstwom i zakładom przemysłowym instrukcji dotyczących sposobu, ilości, jakości produkowania, dostarczania lub nabywania towarów przemysłowych ważnych dla zaopatrzenia. Program może również zabronić produkcji towarów przemysłowych o ile one nie są ważne z punktu widzenia aprowizacyjnego.

Towarów oznaczonych przez Ministra Gospodarki Rzeszy lub Rządu Generalnego Gubernatorstwa jako podlegające programowi zleceniowemu nie wolno dostarczać ani wykonywać na zamówienie publicznych placówek służbowych i hurtowników, chyba za uprzednią zgodą Rządu Generalnego Gubernatorstwa lub upoważnionej przezeń placówki.

Zamówienia już udzielone, ale jeszcze nie wykonane w chwili wejścia w życie omawianego rozporządzenia wymagają dodatkowej zgody Rządu Generalnego Gubernatorstwa. Jeżeli zamówione towary zostały już wykonane nie wolno ich bez uzyskania dodatkowej zgody dostarczyć.

Jednolite opakowanie

W Niemczech został Rozporządzeniem z dnia 8 lutego 1943 r. ustanowiony przez Ministerstwo Gospodarki Rzeszy Urząd Pełnomocnika dla materiałów do opakowania. Pełnomocnik ma za zadanie ustalanie zapotrzebowania wszelkiego rodzaju opakowań, czuwanie w porozumieniu z właściwymi placówkami urzędowymi nad wyrobem opakowań w odpowiedniej do zapotrzebowania jakości i ilości, kontrola i regulowanie zbytu oraz zużycia opakowań jak również popieranie prac nad udoskonalaniem materiałów do opakowania.

Produkcja i użycie osocza

Rozporządzeniem z dnia 17 marca 1943 r. oraz zarządzenie z dnia 18 marca 1943 r. (Dz. Rozporz. GG. Nr. 23) uregulowano produkcję i użycie osocza krwi przeznaczonego do przeróbki na środki spożywcze. Osocze wolno produkować tylko z krwi bydła rogatego, nierogacizny, owiec i kóz. Szczegółowe przepisy zarządzenia podają sposób uzyskiwania krwi na produkcję osocza, sposób urządzania zakładów przeróbki krwi oraz nadzoru nad nimi.

Spółdzielczość w świecie

Odbudowa spółdzielni w Estonii

Pierwsza spółdzielnia została założona w Estonii w roku 1898. Była to Spółdzielnia Mleczarska. W roku 1905 Estonia liczyła już 267 spółdzielni. Od tego czasu za wyjątkiem zastoju spowodowanego wojną światową, spółdzielczość estońska rozwijała się nadzwyczaj pomyślnie. W roku 1939 działało blisko 3000 spółdzielni, które zrzeszały 280 000 członków. Działalność handlowa spółdzielni koncentrowała się w 14-tu Centralach Handlowych, podczas gdy nadzór patronacki i organizacyjny prowadziła Izba spółdzielcza. W roku 1939 45 % wszystkich wkładów oszczędnościowych oraz 51 % pożyczek koncentrowało się w Spółdzielniach Kredytowych. Eksport masła w 98 % przypadał na Spółdzielnie mleczarskie. Ponadto prawie całkowity handel jajami opanowały spółdzielnie jajczarskie. 60 % produkcji spirytusu surowego oraz przetwórstwa ziemniaczanego należało do Spółdzielni Przetworów Ziemniaczanych. Spółdzielni maszynowych miała Estonia 550. Jedna czwarta część całego zboża wymłócona została maszynami tej spółdzielni. Produkcja torfu prawie wyłącznie podlegała 849 Spółdzielniom torfiaskim.

Pod rządami bolszewickimi zamknięta została Izba spółdzielcza a majątek Spółdzielni kredytowych został znacjonalizowany. W czasie tym spółdzielnie i ich centrale poniosły szkody w wysokości około 100 milionów marek.

Obecnie odbudową spółdzielczości w Estonii zajmuje się Centralny Związek Spółdzielni Rolniczych, który liczył w roku 1942 ogółem 1881 spółdzielni. Najliczniejsze były spółdzielnie torfiarskie i maszynowe, z kolei idą mleczarskie, rolniczo-handlowe i kredytowe.

Rzeźnie duńskie

Spółdzielcze rzeźnie w Danii w liczbie 62 opanowały mniej więcej 85 % całego uboju eksportowego. Obrót tych rzeźni osiągnął w roku 1941 526,9 milionów koron, podczas gdy przeciętny obrót w latach 1935—1939 wynosił 501,3 miliony koron. Szczególnie pomyślnie rozwijały się przy rzeźniach działy fabrykacji konserw. Znaczne rozmiary osiągnęła również produkcja insuliny oraz szeregu innych surowców zasadniczych do wyrobów niektórych środków leczniczych. Poza rzeźniami spółdzielczymi znacznie zwiększyły również swoje obroty w stosunku do roku 1939 spółdzielnie eksportu bydła, spółdzielnie drobiarskie oraz spółdzielnia aprowizacji mięsnej Rolników Duńskich.

Połączenie spółdzielni w Luksemburgu

Na zasadzie rozporządzenia o odbudowie spółdzielczości w Luksemburgu szef administracji cywilnej wydał w początkach lutego 1943 r. zarządzenie o połączeniu Centrali Raiffeisena w Luksemburgu ze Spółdzielczym Bankiem Centralnym w Koblencji oraz o połączeniu Głównej Spółdzielni Rolniczej w Luksemburgu z Główną Spółdzielnią Rolniczą w Koblencji.

Połączenie to zostało dokonane ze względów gospodarczych i organizacyjnych. Ponadto Spółdzielnie luksemburskie już przed tym zostały włączone do Związku Rewizyjnego Spółdzielni Raiffeisenowskiej w Koblencji, wobec czego nie było powodu, ażeby spółdzielnie należące do jednego Związku Rewizyjnego były zaopatrywane i utrzymywały stosunki handlowe z różnymi centralami handlowymi.

Zrzeszenie spółdzielni rolniczych we Francji

Na podstawie niedawno wydanego zarządzenia utworzone zostało Zrzeszenie wszystkich spółdzielni rolniczych we Francji. Zrzeszenie to ma na celu umożliwienie jednolitego pokierowania działalnością spółdzielni w dziedzinie skupów i zakupów oraz magazynowania produktów i materiałów rolniczych. Na czele Zrzeszenia stoi Wydział złożony z 16 członków.

Maszyny rolnicze dla Rumunii

Rumuńskie Ministerstwo Gospodarki Rolnej dostarczyło do rozdziału pomiędzy 270 spółdzielni uprawy roli 43 traktory, 163 siewniki, 173 brony i 264 maszyny do uprawy okopowych. Celem władz rolnych rumuńskich jest jak najszybsze przestawienie uprawy roli na mechanizację. W tym celu Narodowy Instytut Spółdzielczy otrzymał kredyt w wysokości 50 milionów lei na sprowadzenie dalszych maszyn i sprzętu rolniczego. Spłata tego kredytu obliczona jest na 5 lat.

Spółdzielczość rybacka w Turcji

Przy współdziałaniu Banku Ludowego (Halk Bankasi) ma zostać, według doniesień Donauzeitung, założona w Konstantynopolu spółdzielnia rybacka, która ma na celu podniesienie wyników połowów ryb oraz uregulowanie zbytu. Spółdzielnia ma poza tym zająć się dostarczeniem przyborów rybackich oraz urządzeń do przetwórstwa i konserwowania ryb np. wędzarni itp. Dalej przewidziane jest wprowadzenie ubezpieczenia na życie i na wypadek kalectwa jak również na wypadek poniesionej przez rybaka szkody. Spółdzielnia zamierza sama urządzić chłodnie, fabryki konserw rybnych oraz wytwórnie mączki rybiej i tranu. Poza Konstantynopolem podobne spółdzielnie mają być zakładane również w innych miejscowościach w okolicach dobrych połowów rybackich.

Węgierska Hangya i Futura

Węgierska centrala spółdzielcza Hangya planuje rozbudowę swojej sieci na wielką skalę w Siedmiogrodzie. W roku 1942 oddział siedmiogrodzki centrali zebrał 100 wagonów owoców leśnych. W roku 1943 spodziewane jest podwyższenie wyniku do 150 wagonów. W celu osiągnięcia takiego zbioru powiększono ilość punktów zbiorczych do 100, a ponadto uruchomiono 115 punktów przetwórczych. Dla podniesienia produkcji jaj oraz drobiu rzeźnego, centrala Hangya zakłada w terenie spółdzielnie jajczarskie, które zapewniają swoim członkom premie za produkty wysokowartościowe. Ponadto założono spółdzielnię hodowców drobiu. Hangya posiada 8 wylęgarni o ogólnej pojemności 75 000 jaj, oraz magazyny jajczarskie o pojemności ponad 100 milionów sztuk. Działalność centrali Hangya nie poprzestaje na tym. Weszła ona w kontakt z węgierską ligą kobiet dla propagowania wzorowego

gospodarstwa domowego, przy pomocy której zakłada się po wsiach domowe warsztaty tkackie, zwłaszcza w okolicach, gdzie uprawa roli nie gwarantuje całkowitego utrzymania rodziny i ludność zmuszona jest zarabiać ubocznie. Ważną rolę w działalności centrali Hangya odgrywa również akcja tuczenia gęsi. W ramach tej akcji zamierza się sprowadzić 25 wagonów paszy treściwej.

Inna węgierska spółdzielcza centrala handlowa „Futura" również rozwiązuje cały szereg zagadnień gospodarczych w ramach planów rządowych przy pełnym uwzględnieniu interesów rolnictwa. W związku z zaprowadzeniem obowiązkowej uprawy nasion oleistych, Futura rozwinęła wszechstronną akcję organizacyjną i uświadamiającą, której skutkiem było zupełne zaspokojenie zapotrzebowania na materiał siewny. W dziedzinie hodowli, wykorzystania oraz zbytu nasion, centrala zapewniła rolnikom-członkom spółdzielni zrzeszonych doskonałe warunki zarobkowe przez zawarcie umów o uprawę i dostawę nasion. Futura poza tym starała się o wyzyskanie wszelkich możliwości celem zaspokojenia wzrastającego zapotrzebowania na wełnę i zakupiła na terenie nowoprzyłączonych ziem wschodnich i południowych wełnę surową wprost ze strzyży. Ponadto wspomniana organizacja w dalszym ciągu rozbudowuje nowoczesne magazyny zbożowe, suszarnie i czyszczalnie nasion oraz współdziała w rolniczej służbie informacyjnej, zorganizowanej przy izbach rolniczych.

Spółdzielnie przetwórcze na Węgrzech

W spółdzielniach węgierskich rolników osiągnęła w gospodarczym roku 1941/42 szczególnie wysokie obroty dzięki założeniu w Miskolcu wytwórni oleju oraz tuczarni świń w Pilisie. Ponadto spółdzielnia uruchomiła warsztat drobnych narzędzi i mniej skomplikowanych maszyn rolniczych oraz zakład przetwórstwa owocowego, w którym fabrykuje się przede wszystkim koncentraty i miazgę owocową.

Mleczarstwo na Węgrzech

Rząd węgierski wydał rozporządzenie, w myśl którego dotychczasowa Krajowa Związkowa Spółdzielnia Mleczarska otrzymuje nową nazwę: Krajowego Związku Producentów Mleka i Spółdzielni Mleczarskich. Przynależność do tego związku jest odtąd przymusowa i została rozciągnięta nie tylko na spółdzielnie, lecz także na wszystkich prywatnych producentów mleka, dostawców mleka i przetworów mlecznych oraz wszystkich handlujących mlekiem i przetworami mlecznymi.

Propaganda spółdzielcza w Słowacji

Słowacka Centrala spółdzielcza w Presburgu rozpisała kilka konkursów na nowele i rozprawy, dotyczące znaczenia wychowania spółdzielczego. Tematy mają być opracowane przede wszystkim na użytek dzieci szkolnych. Na akcję konkursową Związek przeznaczył 12 000 koron.

Zielarstwo w Chorwacji

Chorwacka Spółdzielnia „Pharos" rozwinęła ostatnio żywą działalność w kierunku podniesienia uprawy i zbierania ziół leczniczych i aromatycznych. Główną uwagę poświęca się przy tym zbieraniu rozmarynu oraz produkcji oleju rozmarynowego. Na wyspie Dalmackiej Hvar założono specjalną spółdzielnię dla zbierania rozmarynu. W ubiegłym roku zdołano dzięki staraniu Związku Spółdzielni osiągnąć znaczne wyniki w tej dziedzinie. Eksport oleju rozmarynowego zagranicę głównie do Niemiec wyniósł 7000 kg. W Trnowie założono specjalną spółdzielnię pod nazwą „Pelin", która posiada odpowiednie urządzenia destylacyjne dla przetworów z szałwi. W pierwszym roku swojego istnienia spółdzielnia ta przedestylowała 500 kg liści szałwi. Spółdzielnie zielarskie w Chorwacji zajmują się ponadto zbiorem i przeróbką liści laurowych i lawendy. Przemysł zielarski w ten sposób kroczy naprzód na drodze stałego rozwoju.

Badanie użytkowania gruntów

Zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 4 marca 1942 r. o badaniach nad użytkowaniem gruntu w Generalnym Gubernatorstwie, Rząd Generalnego Gubernatorstwa wyznacza corocznie termin i zakres badań.

W związku z tym w pierwszej połowie kwietnia br. władze gminne winny ustalić ogólny obszar samodzielnie zagospodarowanych gospodarstw rolnych, leśnych, ogrodniczych, winnych jak również wyłączny obszar roli ornej.

Ponadto w pierwszej połowie kwietnia gminy mają ustalić siły robocze zatrudnione w tych gospodarstwach stale lub niestale. Będą tu wchodziły w rachubę w pierwszym rzędzie mężczyźni i kobiety, członkowie rodziny oraz nie należący do rodziny. Poza tym podział będzie uwzględniał personel administracyjny i nadzorczy oraz inne siły robocze.

W drugiej połowie miesiąca maja 1943 r. władze gminne winny zbadać kultury rolne oraz inne obszary np. rola łącznie z ogrodnictwami zarobkowymi, ogrody użytkowe i sady, łąki meliorowane i niemeliorowane, pastwiska, plantacje, lasy, ugory i nieużytki, mokradła i t. d. Ponadto do spisu przyjąć należy obszary przeznaczone pod budynki, podwórza, place, tereny przemysłowe, drogi i koleje żelazne, cmentarze, ogrody i parki prywatne i publiczne.

Poza obszarem upraw i nieużytków, gminy mają ustalić rodzaje kultur rolnych. Zarządzenie szczegółowo wymienia wszystkie rodzaje zbóż okopowych, roślin pastewnych, ziemniaków, strączkowych i oleistych, roślin przemysłowych oraz roślin uprawianych jako nawóz zielony.

Kumulacja urzędów centralnych

Na podstawie zmiany trzeciego Rozporządzenia po odbudowie administracji Generalnego Gubernatorstwa z dnia 16 marca 1943 r. oraz zarządzenia wykonawczego z dnia 17 marca br., kancelaria rządowa przestaje istnieć jako osobny urząd, a zostaje włączona do Sekretariatu Stanu.

W związku z powyższym cały szereg referatów głównych dawnej kancelarii zostało rozdzielonych pomiędzy Wydział Główny Spraw Wewnętrznych, Wydział Główny Gospodarki, Wydział Główny Wiedzy i Nauczania.

Z dniem 1 kwietnia 1943 r. zostają również zniesione jako placówki samodzielne Urzędy Archiwalne oraz Urzędy Katastralne. Urzędy te zostaną włączone do Wydziału Spraw Wewnętrznych w Urzędzie Szefa Dystryktu.

Natomiast podporządkowane dotychczas Wydziałowi Spraw Wewnętrznych pododdziały zdrowia, zostają z Wydziału Spraw Wewnętrznych wyeliminowane i podniesione do rzędu samodzielnych Wydziałów.

Kolejowy ruch towarowy

Celem lepszego wyzyskania będącej do rozporządzenia ładowności wagonów towarowych Generalna Dyrekcja Kolei Wschodniej zezwoliła pod pewnymi warunkami na wspólne ładowanie rozmaitych przesyłek. w ruchu wewnętrznym.

Przepisy, których przy tym postępowaniu należy przestrzegać, przewidują co następuje:

Nadawcy wchodzących w rachubę częściowych przesyłek wagonowych, muszą się sami troszczyć o odpowiednie możliwości wspólnego ładowania. W danym razie mogą się tworzyć — dla często powtarzających się przesyłek — spółki przesyłkowe. Włączenie do tego koncesjonowanych spedytorów jest również możliwe.

W pierwszym rzędzie należy zauważyć że ze względu na konieczne zezwolenia przewozowe jest rzeczą godną polecenia razem łączyć te ładunki, które są konieczne dla interesów gospodarki wyżywieniowej i rolniczej.

Częściowe wysyłki, które ma się razem ładować, mają być nadawane o ile możności jednym listem przewozowym do jednego odbiorcy.

O ile nadawanie takich przesyłek do jednego odbiorcy natrafia na trudności natury handlowej, muszą być nadane wszystkie wysyłki częściowe przy pomocy specjalnego listu przewozowego. W tych wypadkach mają nadawcy wnosić w liście przewozowym o wspólne ładowanie w rubryce „Inne przepisane albo dopuszczone oświadczenia" przy pomocy następującej formuły: „Wnoszę o zezwolenie na wspólne ładowanie w . . . . (nazwa stacji) z wysyłką(-ami) firmy (albo firm) . . . . (dokładne wymienienie firm)".

O ile tym wnioskom o wspólne ładowanie towarzyszy kilka listów przewozowych, odbywa się obliczenie frachtu i opłat tak samo, jak gdyby każda z przesyłek częściowych była osobno nadawana.

Ponieważ, jak wyżej zaznaczono, są dopuszczone wspólne ładowania tylko w ruchu wewnętrznym Kolei Wschodniej, wchodzą więc w rachubę jedynie załadowania jednego lub kilku nadawców, na jednej albo dwóch stacjach wysyłki towarowej, do jednego albo kilku odbiorców w najwyżej trzech miejscach przeznaczenia. Wspólne ładowanie kilku wysyłek częściowych przez dwie rozmaite stacje wysyłkowe jest wtedy tylko dopuszczalne, jeżeli wszystkie wchodzące w rachubę stacje towarowe leżą przy tej samej linii transportowej, tak, że w ruchu towarowym umożliwi się przez to rzeczywiste zaoszczędzenie ładowności.

Istnienie takiego stanu rzeczy należy na ogół przyjąć w takim wypadku, jeśli wszystkie przesyłki razem mają do pokonania trasę przynajmniej dwustu kilometrów. W razie, gdy wspólna trasa wynosi mniej niż 200 km, zaś wspólne ładowanie okazuje się jednak celowe, wymaga to specjalnego zezwolenia kompetentnego Urzędu Ruchu.

Wspólne ładowanie kilku wysyłek częściowych jest tylko wtedy dopuszczalne, jeżeli:

1. towary nadają się do wspólnego ładowania,
2. rodzaj i przeznaczenie poszczególnych przesyłek gwarantują bezpieczeństwo ruchu przy ładowaniu i wysyłce aż do ostatniej stacji przeznaczenia,
3. wspólnemu ładowaniu nie stoją na przeszkodzie żadne przepisy transportowe,
4. żadna z przesyłek częściowych nie znajduje się pod nadzorem celnym,
5. wspólnemu ładowaniu nie przeciwstawiają się żadne zamknięcia ruchu towarowego i żadne zakazy podstawiania wagonów.

Potrzebny dla wspólnego ładowania wagon towarowy może być zamówiony tylko przez jednego nadawcę. To obowiązuje również i wtedy, gdy rozmaici załadowcy połączyli się razem ze sobą i gdy nadanie częściowych wysyłek jest dopuszczalne przy pomocy kilku listów przewozowych.

W razie gdy rozmaite wysyłki mają być zabrane z dwóch stacyj wysyłkowych, należy wypisać przy odprawie pierwszej wysyłki częściowej specjalny list przewozowy aż do stacji, gdzie odbędzie się doładowanie. podczas gdy dalsza podróż wagonu towarowego po dokonanym doładowaniu odbywa się na podstawie nowego listu przewozowego. O ile wspólnie załadowane przesyłki są przeznaczone do więcej stacyj docelowych niż do jednej, to należy wypisywać ostatnio wymieniony list przewozowy tylko dla trasy aż do pierwszej stacji docelowej. Dalszy bieg, tzn. dalsze transportowanie pozostałych przesyłek częściowych do jakiejś drugiej albo trzeciej stacji docelowej, wymaga znowu nowych listów przewozowych.

Jeżeli wchodzi w rachubę doładowanie z dwóch stacyj wysyłkowych, to wówczas załadowca wysyłki pierwiastkowej ma na piśmie oświadczyć przy zamawianiu wagonu, że na dokładnie określonej drugiej stacji nastąpi doładowanie. Takie samo postępowanie jest przewidziane dla wspólnego ładowania do więcej stacyj docelowych. niż do jednej.

Specjalnie należy zwracać uwagę na to, że Kolej Wschodnia może zezwolić dla wspólnych ładunków na jednej stacji, albo dla doładowań na jakiejś drugiej stacji, lub dla częściowego wyładowania na jednej albo na kilku stacjach docelowych, zasadniczo tylko na zwyczajne terminy załadowcze.

Jeśli kilka stacyj załadowczych, albo rozmaite stacje docelowe znajdują się w większych miejscowościach, posiadających kilka dworców towarowych, to wówczas mogą być dopuszczone wspólne ładowania na ogół tylko wtedy, gdy to nie wymaga poważnych obciążeń ruchu (nadmierne przetaczanie itp.).

Poterminowe dyspozycje co do już raz nadanych częściowych wysyłek, dotyczące jakiejś innej stacji przeznaczeniowej, albo domagające się cofnięcia nadanych towarów, są niedopuszczalne.

Cel tego nowego postępowania zostanie osiągnięty tylko wtedy, jeśli przez nie zostanie umożliwione rzeczywiście jeszcze lepsze wyzyskanie ładowności wagonów towarowych. Z tego powodu jest rzeczą godną polecenia, aby wszyscy załadowcy, którzy mają zamiar nadawać przesyłki, nie obejmujące pełnych ładunków wagonowych, dokładnie się informowali w kompetentnych biurach odpraw towarów co do wszystkich dalszych szczegółów.

Ponieważ na terenie działania Kolei Wschodniej istnieje niebezpieczeństwo wypadków ruchu wskutek wadliwego ładowania wagonów towarowych, Gen. Dyr. Kolei Wschodniej zmuszona jest do ponownego zwrócenia uwagi wszystkim zainteresowanym w ruchu kolejowo-towarowym na jak najdokładniejsze przestrzeganie istniejących przepisów.

Te przepisy przewidują przede wszystkim, by towary były tak ładowane, aby w czasie transportu nie mogły się przesunąć zarówno na bok jak i w kierunku jazdy. Specjalnie jest rzeczą konieczną równomierne rozdzielanie towarów na podłodze wagonu.

Przepisy te muszą być specjalnie dokładnie przestrzegane przy zbiorowych ładunkach rozmaitych przesyłek częściowych ze strony jednego albo dwóch nadawców do kilku odbiorców.

Zwrot przewoźnego

Reklamacje w sprawie zwrotu nadpłaconego przewoźnego załatwiają zależnie od charakteru reklamacji i wysokości stawki trzy placówki Kolei Wschodniej: Ekspedycja Towarowa, Kontrola Ruchu Nr II Kolei Wschodniej w Krakowie i Generalna Dyrekcja Kolei Wschodniej w Krakowie.

Ekspedycje Towarowe Kolei Wschodniej załatwiają we własnym zakresie podania o zwrot nadpłaconego przewoźnego i opłat dodatkowych za miesiące jeszcze nie zamknięte o ile a) w reklamacji żąda się tylko sprostowania mylnie dokonanego obliczenia i reklamacja jest niewątpliwie uzasadniona, b) okaże się, że po przeprowadzeniu na wniosek strony zainteresowanej kontroli, że towar przewieziony ma rzeczywiście niższą stawkę przewozową aniżeli to podano w liście przewozowym, przy czym nie ma wątpliwości co do właściwej stawki taryfowej. Kwot nie przekraczających 20 zł od jednego listu towarowego nie zwraca się. W czasie dokonywania kontroli towar musi się znajdować jeszcze w posiadaniu kolei; w przeciwnym razie strona reklamująca zobowiązana jest dostarczyć ekspedycji kolejowej nie budzących wątpliwości dowodów, że towar reklamowany należy rzeczywiście do zaczepionego listu przewozowego i nie uległ żadnej zmianie.

Kontrola Ruchu II Kolei Wschodniej załatwia reklamacje o zwrot nadpłat za przesyłki dotyczące miesięcy rachunkowo zamkniętych do kwoty 30 000 zł. od listu przewozowego, o ile mimo zgodności listu przewozowego z taryfą zastosowano jawnie niewłaściwą stawkę przewozową, następnie jeżeli przewoźne mylnie zostało obliczone lub wyszczególnione w liście przewozowym kwoty mylnie podsumowano. Ponadto Kontrola Ruchu II załatwia reklamacje o zwrot wszelkiego rodzaju opłat dodatkowych za miesiące rachunkowo zamknięte, o ile w reklamacji zawarty jest wniosek o sprostowanie mylnego obliczenia, a wniosek ten jest ponad wszelką wątpliwość uzasadniony.

Generalna Dyrekcja Kolei Wschodniej załatwia reklamacje o zwrot przewoźnego w tych wypadkach, dla których nie jest uzasadniona właściwość ekspedycji towarowych ani Kontroli Ruchu. W sprawie opłat dodatkowych nie należących do kompetencji ekspedycji towarowych ani Kontroli Ruchu, właściwa jest w ruchu wewnętrznym w Generalnym Gubernatorstwie oraz w ruchu między Generalnym Gubernatorstwem i Rzeszą Niemiecką miejscowo właściwa Okręgowa Dyrekcja Kolei, w ruchu zaś międzynarodowym Generalna Dyrekcja Kolei Wschodniej.

Zamawianie maszyn biurowych

Urząd Gospodarowania Żelazem i Stalą w Krakowie, ul. Lenartowicza 13 wydał wytyczne obowiązujące przy składaniu podań o przydział maszyn biurowych, maszyn służących do zmechanizowania pracy biurowej i t. p. Wytyczne te są następujące:

Zamawiający maszyny biurowe winien się zwrócić do fabryki lub do jej przedstawicielstwa w Generalnym Gubernatorstwie o wypełnienie świadectwa dopuszczenia do nabycia maszyn biurowych.

Zamawiający winien postarać się we właściwej dla niego placówce przydziału kontyngentu o odpowiednią ilość potrzebnych na daną maszynę kartek na żelazo obowiązujących w Generalnym Gubernatorstwie, które wraz z świadectwem dopuszczenia oddaje przedstawicielstwu fabryki. Jest rzeczą wskazaną uprzednio dowiedzieć się ile kartek zapotrzebowania na żelazo potrzeba na daną maszynę (na ile kilogramów).

Przedstawicielstwo fabryki składa świadectwo dopuszczenia razem z kartkami zapotrzebowania na żelazo oraz odpowiednim podaniem o dalsze skierowanie, poparcie i zamianę kartek żelaznych Generalnego Gubernatorstwa na kartki żelazne Rzeszy, w Urzędzie Gospodarowania Żelazem i Stalą. Urząd Gospodarowania Żelazem i Stalą rozpatruje zamówienie, z punktu widzenia potrzeb wojennych, i w razie pozytywnym przesyła świadectwo dopuszczenia wraz z kartkami żelaznymi do wytwórni.

Wytwórnia składa świadectwo dopuszczenia w grupie fachowej przemysłu maszyn biurowych, celem uzyskania aprobaty.

Do podania o przydział maszyn biurowych należy dołączyć 3 egzemplarze faktury wstępnej firmy dostarczającej zawierającej szczegółowe dane co do wagi żelaza oraz terminu dostawy.

Ceny zwierząt i przetworów zwierzęcych

Zupełnie uzasadniony jest pogląd, że uregulowanie cen za zwierzęta i produkty zwierzęce jest jednym z najważniejszych kroków w dziedzinie rynkowej gospodarki wyżywienia w Generalnym Gubernatorstwie, gdyż właśnie te zarządzenia o cenach produktów specjalnie zwracały i zwracają w szczególnej mierze powszechną uwagę. Wydatki domowe u olbrzymiej większości ludności dotyczą głównie gospodarki wyżywienia a w tych ramach znowu szczególnie zwierząt i produktów zwierzęcych. Stosunki w Generalnym Gubernatorstwie przed przyłączeniem Okręgu Galicji, nie dadzą się porównać w żadnej mierze ze stosunkami w Rzeszy Niemieckiej albo ze stosunkami w przyłączonych do Rzeszy terenach wschodnich. Ze względu na płynność zasad kształtowania cen na terenie Generalnego Gubernatorstwa w handlu zwierzętami i przetworami zwierzęcymi nie można stosunków tutejszych brać na miarę Rzeszy.

Poniższe uwagi dotyczą jedynie najistotniejszych spraw z omawianej dziedziny.

Urząd kształtowania cen wydał w dniu 16 grudnia 1940 r. zarządzenie o cenach na:

bydło rzeźne, mięso i wędliny.

Jak wiadomo, ceny za bydło rzeźne regulowane są w myśl zarządzenia Wydziału Głównego Wyżywienia i Rolnictwa na poszczególnych targach bydła rzeźnego i kształtują się według klas wartości rzeźnej. W ten sposób ustalono odpowiednie ceny w poszczególnych miejscowościach na różne klasy rzeźne. W Okręgu Galicji mamy ceny o 10 % niższe od stawek ustalonych w Okręgu lubelskim.

Postanowienia o handlu mięsem są uregulowane w powyższym zarządzeniu w ten sposób, że tak w handlu hurtowym jak i detalicznym wynikają ceny maksymalne.

Szczególnie trudne było znalezienie rozwiązania dla zagadnień kształtowania cen za:

zwierzęta użytkowe: konie, woły pociągowe i prosięta.

Ponieważ w tej dziedzinie trzeba było uwzględnić niezwykłe trudności, jak np. znaczne braki w pogłowiu bydła, wiek i wzrost zwierząt, ich przydatność dla danego sposobu użytkowania oraz inne czynniki. W odniesieniu do koni dopiero przed niedawnym czasem wydał Kierownik Chłopstwa Rzeszy (Reichsbauernführer) obowiązujące od 1. marca 1943 r. dla terenu Rzeszy zarządzenie, które poza cenami maksymalnymi za konie użytkowe ustala takie ceny również za wszystkie źrebięta i konie hodowlane. Dawniejsza forma tego zarządzenia wymagała rozszerzenia, ponieważ ceny za konie dawniejszymi zarządzeniami nie objęte wzrosły w stosunku nieproporcjonalnym do wiążących cen za konie użytkowe.

Ustalony przez Kierownika Chłopstwa Rzeszy obowiązek zaofiarowania wszystkich bez wyjątku koni przeznaczonych na sprzedaż umożliwi zapewne tak reglamentację zapotrzebowania jak i zupełną kontrolę cen.

Prosięta i warchlaki

osiągnęły w Generalnym Gubernatorstwie i w Rzeszy ceny, których rozwój uważany jest za już niedopuszczalny pod względem społeczno-gospodarczym. W Rzeszy przy porozumieniu się z Ministrem Wyżywienia i Rolnictwa zrezygnowano jednakże z jednolitego uregulowania na cały kraj cen maksymalnych ze względu na różnorodność stosunków miejscowych. Placówki kształtowania i nadzoru nad cenami otrzymały polecenie jak najstaranniejszego pilnowania handlu prosiętami i warchlakami oraz zwracania szczególnej uwagi na to, ażeby sprzedawcy-producenci, handlarze nierogacizną, spółdzielnie i kupcy utrzymywali ceny we własnym zakresie na poziomie dopuszczalnym w gospodarce wojennej.

Wobec sprzedawców i nabywców, którzy żądają i płacą ceny oczywiście wygórowane, zastosuje się najostrzejsze środki.

Na terenie Generalnego Gubernatorstwa udało się ostatecznie Urzędowi Kształtowania Cen przyczynić się w pewnej mierze do odprężenia w omawianej dziedzinie handlu. W porozumieniu z Wydziałem Głównym Wyżywienia i Rolnictwa wydano z datą 26 stycznia 1943 r. dekret o ustaleniu rozpiętości zysków dla przedsiębiorstw handlu bydłem odnośnie do handlu końmi, bydłem użytkowym i hodowlanym. Powyższy dekret uwzględnia wszystkie trudności przejawiające się w tej dziedzinie na terenie Generalnego Gubernatorstwa.

Gospodarka mleczna

posiada dla Generalnego Gubernatorstwa szczególnie wielkie znaczenie. Działania wojenne przyniosły w tej dziedzinie pewne szkody, które trzeba wyrównać z własnej produkcji drogą podwyższenia wyników przetwórstwa mlecznego. Podwyższenie wyników produkcji mleka na terenie Generalnego Gubernatorstwa może być osiągnięte tylko własnymi siłami i przez poszczególnych hodowców bydła. Przy tym decydujące znaczenie dla zapewnienia i podniesienia aprowizacji mlecznej i tłuszczowej Generalnego Gubernatorstwa posiada bezwarunkowy postulat fachowej przeróbki osiąganej przez odstawianie mleka do mleczarni. Rozbudowa przedsiębiorstw mleczarni w Generalnym Gubernatorstwie jest równocześnie zależna od zwiększonej dostawy mleka do mleczarni. Dotychczas mało jest w Generalnym Gubernatorstwie przedsiębiorstw mleczarskich urządzonych według zasad nowoczesnych. Wydane przez Wydział Głównych Wyżywienia i Rolnictwa zarządzenie z dnia 13 listopada 1941 r. o wymaganiach jakościowych dla mleka standaryzowanego i masła mleczarskiego ma się przyczynić do zapobieżenia szeroko jeszcze rozpowszechnionemu fałszowaniu mleka. Uregulowanie cen na mleko i masło w Generalnym Gubernatorstwie zostało przeprowadzone zarządzeniem Urzędu Kształtowania cen, które weszło w życie z dniem 17 listopada 1941 r.

Dekret z dnia 25 sierpnia 1942 r. wydany w porozumieniu z Wydziałem Głównym Wyżywienia i Rolnictwa reguluje ceny za sery 40- i 30-%-owe. Praktyka a w szczególności wyniki badań Państwowego Instytutu Higieny jak również i badania w poszczególnych sklepach nabiałowych wykazały, że ofiarowane na sprzedaż gatunki serów zawierały jedynie 29,2 %, 28,7 % względnie 37,6 % tłuszczu, sklepy mleczarskie natomiast żądały od konsumentów cen ustalonych za sery 40%-owe. W celu zapobieżenia stałemu oszukiwaniu i krzywdzeniu konsumentów okazało się konieczne znakowanie poszczególnych gatunków sera według mleczarni wytwórczej oraz zawartości tłuszczu. Zarządzenia w tej mierze należy wkrótce oczekiwać ze strony Wydziału Głównego Wyżywienia i Rolnictwa. Dzięki takiemu zarządzeniu będzie można stwierdzić nie tylko sprzedawcę lecz także wytwórcę sera o mniejszej zawartości tłuszczu.

Cena olejów jadalnych

każdego gatunku została ustalona zarządzeniem Urzędu Kształtowania Cen dnia 24 października 1942 r. w całym Generalnym Gubernatorstwie na 6 zł za 1 kg jako maksymalna dla spożywcy.

Cena za masło topione

została ustalona dekretem z dnia 3 grudnia 1942 r.

Za margarynę

nie udało się jeszcze ustalić jednolitych cen.

Za świeże i wysortowane jaja ustalone zostały zarządzeniem Urzędu Kształtowania Cen z dnia 25 lutego 1941 r. ceny letnie i zimowe. To samo zarządzenie reguluje ceny za jaja konserwowe i przechowywane w chłodni.

Dekret z dnia 19 grudnia 1941 r. ustala ceny za jaja przerobione (zamrożone).

Zarządzenie z dnia 26 września 1941 r. zawiera ceny maksymalne wytwórcy i spożywcy za żywy i bity drób nietuczony, jak również ceny maksymalne sprzedaży drobiu rzeźnego w tuczarniach drobiu, a ponadto maksymalne ceny detaliczne za tuczony drób rzeźny. Uregulowanie konsumcji drobiu rzeźnego zawiera zarządzenie z mocą obowiązującą od 1 października 1942 r. Zarządzenie to zawiera również ceny za gęsi wypatroszone i za gęsinę. Za drób zamrożony przez koncesjonowane tuczarnie w chłodniach Generalnego Gubernatorstwa okazał się konieczny dodatek do ustalonych cen, na który udzielono zezwolenia dekretem z dnia 23 stycznia 1942 r.

Ceny za pierze reguluje dekret z dnia 17 lipca 1940 r.

Zarządzenie z dnia 3 września 1941 r. uregulowało ceny za miód pszczeli, wosk, i węzę.

Ceny maksymalne za karpie zawiera zarządzenie z dnia 28 lipca 1941 r. Dekret datowany 23 marca 1942 r. zawiera ceny maksymalne producenta za ryby, z wyjątkiem karpi, oraz za raki.

Zarządzeniem z dnia 4 sierpnia 1941 r. uregulowano między innymi jednolite ceny maksymalne za konserwy rybne. Okazało się jednak, że cen tych nie udało się utrzymać ze względu na zwyżkujące koszty przeróbki, częste konieczne solenie ryb, koszty najrozmaitszych dodatków itd. Z uwagi na to Urząd Kształtowania Cen podniósł ceny maksymalne konsumenta za konserwy rybne i ryby wędzone zarządzeniem z dnia 27 października 1942 r.

Od czasu do czasu przejawiają się tendencje podwyższenia poziomu cen w dziedzinie całej produkcji rolniczej. Podwyżki tej musi się jednak unikać na wszelki sposób, ponieważ zwyżka cen zwierząt i produktów zwierzęcych doprowadziłaby do ogólnego niepowstrzymanego podwyższania cen drogą zwyżki zarobków, co by znowu pociągnęło za sobą zwyżkę cen artykułów przemysłowych. Dlatego obecny poziom cen musi być utrzymany.

Ceny za ładowanie akumulatorów

Urząd Kształtowania Cen upoważnił na zasadzie rozporządzenia o kształtowaniu cen z dnia 12 kwietnia 1940 r. (Dz. Rozp. GG I str. 131) gubernatorów okręgów do wyznaczania dla swych okręgów maksymalnych cen za ładowanie akumulatorów. Ceny te mają być ustalane na podstawie niżej podanych wytycznych.

Ceny zasadnicze są następujące:

Za baterie (akumulatory)

1. o maksymalnym napięciu 6 V i pojemności 75 Ah-10-godz. . . . . 4,50 zł.
2. o maksymalnym napięciu 6 V i pojemności ponad 75 do 150 Ah-10-godz. . . . . . 6,50 zł.
3. o maksymalnym napięciu ponad 6 do 12 V i pojemności 75 Ah-10-godz. . . . . . . 9,50 zł.
4. o napięciu ponad 6 do 12 V i pojemności ponad 75 do 150 Ah-10-godz. . . . . . 13,50 zł.

Ceny te zostały obliczone przez Urząd Kształtowania Cen na podstawie specjalnych badań laboratoryjnych. Obejmują one wszelkie czynności związane z ładowaniem akumulatorów, wyrównaniem poziomu zwierciadła kwasu, unormowania zagęszczenia kwasu i odczyszczenia baterii. Za naładowanie akumulatora nowego, t. zn. jeszcze nie napełnianego przedtem doliczać wolno do powyższych stawek 50 %. Podwyżka ta wynika z tego, że akumulator trzeba napełnić kwasem, ostrożnie i dłużej ładować, a podczas ładowania nieustannie kontrolować.

Badania nad kosztami ładowania akumulatorów przeprowadzone zostały w przedsiębiorstwach zajmujących się specjalnie ładowaniem akumulatorów. W przedsiębiorstwach, które ładowaniem zajmują się jako czynnością uboczną, koszt ładowania powinien wypaść nieco taniej.

Przełożenie dni świątecznych na niedziele

Zarządzeniem Rządu Generalnego Gubernatorstwa, Główny Wydział Spraw Wewnętrznych z dnia 25 lutego 1943 r. (Dz. Rozp. Nr. 18, str. 116) przekłada się państwowo uznane dni świąteczne: 1. Trzech Króli, 2. Wniebowstąpienie, 3. Boże Ciało, 4. Wszystkich Świętych na następną niedzielę, o ile te święta przypadają na dzień roboczy. Uroczystości kościelne należy przełożyć na następną niedzielę. Zarządzenie to obowiązuje na czasokres trwania wojny i uzasadnione zostało względami gospodarki wojennej.

PORADY § PRAWNE

Spółdzielczość kredytowa a podatek obrotowy

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o państwowym podatku obrotowym (64) wyjaśnia sprawę wątpliwych sum odsetkowych otrzymanych ze Skarbu Państwa z tytułu zawartych układów konwersyjnych. Władze skarbowe niejednokrotnie zaliczały powyższe sumy do obrotu z niečłonkami a więc podlegającego opodatkowaniu. Stanowisko takie nie było uzasadnione, bowiem istota umowy pożyczkowej przez zawarcie układu konwersyjnego nie ulegała zmianie, nie następowała również nowacja zobowiązania (co przewidywał wyraźnie jeden z paragrafów układów konwersyjnych). W tym stanie rzeczy zaliczenie do obrotu z pożyczek udzielonych członkom pomocy odsetkowej Skarbu Państwa otrzymanej przez spółdzielnię, z tytułu układów konwersyjnych zawartych z członkami jest najzupełniej uzasadnione, niemniej jednak takie wyjaśnienie danej sprawy w rozporządzeniu wykonawczym jest pozytywne. Pomoc odsetkowa otrzymana z tytułu układów konwersyjnych zawartych z nieczłonkami jest oczywiście potraktowana odmiennie.

Pożyczkę określa się według art. 430 Kodeksu Zobowiązań. Artykuł ten brzmi następująco: „§ 1. Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego przedmiot pożyczki — biorący zobowiązuje się zwrócić przedmiot pożyczki w rzeczach tego samego gatunku i takiej samej ilości. § 2. Przedmiotem pożyczki mogą być pieniądze lub:..."

W ten sposób zostało ostatecznie określone pojęcie pożyczki w sposób odmienny niż dotychczas, gdzie pożyczkę określano według art. 91 pkt. 1 prawa bankowego, przy czym uważano pojęcie pożyczki za równoważne pojęcie kredytu o którym mówi cytowany artykuł prawa bankowego (patrz. § 38 do art. 6 ustawy). Zarówno więc dyskonto weksli, skup weksli itp. transakcje w obecnym stanie prawnym nie są obrotem z pożyczek w rozumieniu ustawodawstwa podatkowego.

Nabycie w transakcji pożyczkowej praw z weksla przez spółdzielnię nie może nastąpić przez sam indos członka. Nabycie to może nastąpić tylko wtedy, gdy obok weksla członka istnieje dowód na udzielenie pożyczki (deklaracja pożyczkowa). Transakcja pożyczkowa w rozumieniu omawianych przepisów nie wyklucza przyjęcia weksla jako skryptu dłużnego lub weksla na zabezpieczenie (a więc weksla klientowskiego). Spółdzielnie udzielając kredytu zabezpieczonego wekslem klientowskim, winny więc zważać na to, aby jako dowód udzielenia pożyczki istniały (obok samego weksla) właściwe deklaracje pożyczkowe.

Spółdzielnie wytwórcze a podatek obrotowy

Według § 65 rozporządzenia o wykonywaniu ustawy o podatku dochodowym za przerób wytworów gospodarstwa rolnego o charakterze produkcji fabrycznej uważać należy przerób w zakładach przemysłowych w rozumieniu § 13 rozporządzenia.

Przytaczamy powołany powyżej § 13. Za przerób płodów gospodarstwa rolnego w zakładach przemysłowych, własnych lub obcych, uważa się czynności, wykonywane w przeznaczonych na ten cel otwartych lub zamkniętych pomieszczeniach przy użyciu maszyn oraz napędu mechanicznego, wodnego lub powietrznego.

Nie uważa się za przerób płodów w zakładach przemysłowych wszelkiego rodzaju czynności, dotyczących czyszczenia, sortowania, wietrzenia, rozdzielania na części, choćby wykonywanych przy użyciu maszyn lub napędu

mechanicznego, o ile służące do tego celu pomieszczenia znajdują się w obrębie gospodarstwa rolnego.

Przez stałe miejsce sprzedaży należy rozumieć zamknięte lub otwarte pomieszczenia lub ściśle określony teren poza obrębem gospodarstwa rolnego zajmowane nieprzerwanie dłużej niż przez 3 dni w celu sprzedaży wytworów gospodarstwa rolnego.

Zwalnia się od podatku w spółdzielniach tylko obrót przypadający na członków po przerobieniu jak wyżej, osiągnięty ze sprzedaży wytworów hodowli, zbóż chlebowych, owoców, lnu, konopi, ziół leczniczych i grzybów. Przy przerobie nie mającym charakteru produkcji fabrycznej nie ma ograniczeń odnośnie rodzaju przerabianego płodu rolnego.

Przegląd zagadnień prawnych w spółdzielniach rolniczo-handlowych

1. Źródłem obowiązujących przepisów prawnych dla spółdzielni jest w pierwszym rzędzie:

a) Ustawa o spółdzielniach z dnia 29 października 1920, znowelizowana częściowo w 1923 i 1934 i ogłoszona w tekście jednolitym z dnia 16 czerwca 1934 (Dz. Ustaw Nr. 55 poz. 495) i

b) Kodeks handlowy ogłoszony rozporządzeniem Prezydenta z dnia 27 czerwca 1934 (Dz. Ustaw Nr 57 poz. 502) dalej

c) Kodeks zobowiązań ogłoszony rozporządzeniem Prezydenta z dnia 27 października 1933 (Dz. Ustaw Nr 82 poz. 598) a w końcu

d) pozostałe przepisy prawa cywilnego, jako prawa posiłkowego.

Obecnie ogłoszone zostały nadto rozporządzenia Generalnego Gubernatora i wydane na ich podstawie postanowienia wykonawcze, normujące różne dziedziny z życia gospodarczego, w szczególności w zakresie wyżywienia i rolnictwa.

2. O ile chodzi o spółdzielnie rolniczo handlowe, to działalność ich pod względem przedmiotowym obejmuje zakup, przeróbkę i zbyt płodów rolnych na własny i komisowy rachunek, oraz kupno i sprzedaż przedmiotów i towarów, potrzebnych w gospodarstwach rolnych i domowych. Działalność ta polega zatem na prowadzeniu takich czynności, które prawo uważa za czynności handlowe.

3. Ustawa o spółdzielniach (art. 4) uważa spółdzielnię za handlującego t. j. za kupca w rozumieniu prawa handlowego i wyraźnie powiada w art. 4-tym, że spółdzielnia podlega przepisom prawa handlowego, o ile ustawa o spółdzielniach inaczej nie stanowi.

Wynika z tego, że wszelkie zawierane przez spółdzielnię, w zakresie jej przedsiębiorstwa, czynności podpadają pod przepisy prawa handlowego i że wynikające na ich tle procesy podlegają kompetencji sądów handlowych, a nie sądów cywilnych. Ma to poważniejsze znaczenie z punktu widzenia procesualnego. W myśl bowiem przepisów kodeksu postępowania cywilnego (art. 14 k. p. c.) do właściwości wydziałów handlowych przy sądach okręgowych należą właśnie takie sprawy, które wynikają z czynności mających charakter handlowy. Postanowienie to ma o tyle ważne w praktyce znaczenie, że w myśl art. 355 pkt. 5 k. p. c. wyroki w sprawach, które są rozpoznawane przez wydział handlowy, sąd na wniosek strony powodowej opatruje rygorem natychmiastowej wykonalności.

4. Z drugiej strony jednak ustawa o spółdzielniach licząc się z tym, że prawo handlowe w interesie szybkości obrotów handlowych idzie dalej, niż tego wymagać mogą czasem potrzeby spółdzielni, uchyla niektóre jego przepisy w stosunku do spółdzielni jak np. niedopuszcza ustanawiania w spółdzielniach prokury (art. 39), wychodząc w tym wypadku z tego słusznego założenia, że spółdzielnie nie powinny oddawać się w tym stopniu, co inni handlujący (np. spółka akcyjna) czynnościom spekulacyjnym i ryzykownym, które przepisy prawa handlowego o prokurze mają właśnie na oku. Ponadto co do firmy Spółdzielni istnieje odrębny przepis, uregulowany nie prawem handlowym, lecz ustawą o Spółdzielniach (art. 11), a także obowiązują odrębne przepisy o rachunkowości Spółdzielni (art. 52 i n. ust. o Spółdz.).

5. Przepisy prawa handlowego zostały skodyfikowane w odrębnym kodeksie handlowym z dnia 27 czerwca 1934 r., który wszedł w życie z dniem 1 lipca 1934 r. Na wstępie kodeks zaznacza, że w braku przepisów kodeksu handlowego i ustaw szczególnych lub prawa zwyczajowego w stosunkach handlowych obowiązują przepisy prawa cywilnego. Prawo cywilne jest więc prawem posiłkowym i należy je stosować wtedy, gdy wszystkie przepisy handlowe ogólne i szczególne oraz prawo zwyczajowe nie zawierają odnośnych postanowień. Kodeks zobowiązań z dnia 27 października 1933 r., stanowiący część prawa cywilnego i ogłoszony we formie jednolitej ustawy 1933 roku, zawiera takie właśnie przepisy posiłkowe, które mają dla Spółdzielni szczególniejsze znaczenie obok przepisów ustawy o Spółdzielniach i przepisów kodeksu handlowego.

6. O ile chodzi o przepisy kodeksu handlowego w odniesieniu do Spółdzielni, to na plan pierwszy wybijają się tu przepisy o kupcu i czynnościach handlowych. Obowiązujący polski kodeks handlowy stanął całkowicie na podstawie subiektywnej, wprowadzając mianowicie na naczelne miejsce podmiotowe pojęcie kupca i to t. zw. kupca rejestrowego. Pojęcie kupca rejestrowego jest pojęciem kupca o pełni praw w odróżnieniu od kupców nierejestrowych, czyli kupców nie posiadających pełni praw, to znaczy takich kupców, do których nie stosują się przepisy prawa handlowego, lecz normy prawa powszechnego. Odróżnienie to odpowiada niemieckiemu przeciwstawieniu „Vollkaufleute" i „Minderkaufleute".

7. Posiadanie przez Spółdzielnię przymiotu kupca nakłada na nią szereg obowiązków, ale daje też jej szereg uprawnień.

Podstawowym obowiązkiem jest obowiązek zarejestrowania się. O rejestrze spółdzielni bliżej mówi art. 7 ustawy o Spółdz., tu nadmienimy tylko, że prawo handlowe przewiduje zasadę jawności rejestru, co ma na celu ujawnienie wobec osób trzecich wchodzących ze Spółdzielnią w stosunki, tych danych z jej statutu i działalności, które dla nich są ważne i przedstawiają interes.

Następnym z kolei obowiązkiem ciążącym na kupcu, a więc i na Spółdzielni, jest obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych. Sprawa ta uregulowana jest również bliżej ustawą o Spółdzielniach (art. 52—59). Obowiązek ten podyktowany jest troską ustawodawcy o rzetelność i prawdziwość stosunków w obrocie gospodarczym i wiąże się on z szeregiem pochodnych obowiązków, jak np. że kupiec obowiązany jest do przechowywania przez lat 10 wszelkich ksiąg handlowych, listów handlowych, faktur i t. d.

Do dalszych obowiązków kupca wynikających z przepisów prawa handlowego, mających więc także zastosowanie i do Spółdzielni, jest obowiązek zgłoszenia w odpowiednim czasie oświadczenia w sądzie o zaprzestaniu wypłat (art. 86 i 88 ustawy o Spółdz.).

Ponadto prawo handlowe przewiduje obowiązek, sięgający już podłożem swoim etyki życia handlowego, a mianowicie obowiązek dokładania staranności sumiennego kupca, o ile przy wykonywaniu czynności handlowej zastrzeżony jest taki obowiązek staranności (art. 501 k. z.). Sumienność taka jest starannością specjalną, wyższego rzędu, powodującą obowiązek działalności ze szczególną ostrożnością i starannością, posuniętą dalej nawet „quam in suis rebus". Prawo handlowe przewiduje zaistnienie

takiej staranności w szeregu przypadków np. przy umowie ajencyjnej, komisowej i t. p.

8. Podstawowym uprawnieniem kupca o pełni praw jest przywilej korzystania z normy specjalnego prawa handlowego, w szczególności w zakresie t. zw. czynności handlowych.

Przez czynności handlowe spełniane przez Spółdzielnię, jako przez kupca w znaczeniu prawa handlowego, rozumieć należy takie czynności prawne, które związane są z prowadzeniem przedsiębiorstwa handlowego w Spółdzielni, przy czym istnieje domniemanie, że każda prawna czynność kupca t. j. w naszym wypadku Spółdzielni, jest handlową.

Przez czynności prawne rozumieć należy nie tylko wszelkiego rodzaju umowy, ale również i akty jednostronne, zdziałane przez Spółdzielnię, jak np. zamieszczenie akceptu lub indosu na wekslu, wystawianie dokumentów, faktur, rachunków i t. p. Czynnościami handlowymi Spółdzielni będą więc w pierwszym rzędzie takie czynności, które dotyczą głównego przedsiębiorstwa, jak kupno, sprzedaż towarów, przeróbka i t. p. ale również i takie czynności, które mają charakter pomocniczy, jak np. zakupno urządzenia w celu prowadzenia przedsiębiorstwa, przyjęcie personelu, ustanawianie pełnomocników, zawieranie umów ubezpieczeniowych, zaciąganie pożyczek w celu zakupna towarów i t. p.

9. Dalszym uprawnieniem jest prawo do firmy, które w myśl przepisów prawa handlowego posiada tylko kupiec rejestrowy, a więc w naszym wypadku Spółdzielnia (art. 11 ust. o Spółdz.), a nadto t. zw. prawo zatrzymania (Ius retentionis). Prawo to służy Spółdzielni na zabezpieczenie płatnej już wierzytelności, którą ma do innego kupca, z tytułu zawartej z nim obustronnej czynności handlowej, na rzeczach ruchomych i papierach wartościowych, stanowiących własność dłużnika, które z jego wiedzą i wolą otrzymała w swoje dzierżenie na podstawie czynności handlowej (art. 518 k. h.). O dokonanym zatrzymaniu Spółdzielnia obowiązana jest jedynie zawiadomić dłużnika listem poleconym.

Oprócz wyżej podanych uprawnień prawa handlowego, jako prawa specjalnego, istnieją również uprawnienia przewidziane prawem powszechnym cywilnym, jak w szczególności możność korzystania ze specjalnych sądów handlowych. Odrębna jurysdykcja kupiecka przewidziana jest mianowicie w kodeksie postępowania cywilnego z dnia 1 grudnia 1932. Kupiec, a więc w naszym wypadku Spółdzielnia, w odróżnieniu od niekupca posiada mianowicie przywilej rozpatrywania wszelkich spraw cywilnych, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, w wydziale handlowym przy sądzie Okręgowym. Przed wojną w takim wydziale handlowym obok sędziego zwykłego, jako przewodniczącego, zasiadali nadto dwaj sędziowie handlowi, wybierani z pośród kupców. Z uprawnienia tego wynika dalej, że Spółdzielnia pozwana w procesie może zgłosić do sądu wniosek o przekazanie wydziałowi handlowemu sprawy wniesionej lub skierowanej do zwykłego wydziału cywilnego. Wniosek taki można zgłosić bądź w odpowiedzi na pozew, bądź na pierwszej rozprawie, lub nawet w sprzeciwie od wyroku zaocznego (art. 218 k. p. c.).

10. Przepisy kodeksu zobowiązań i kodeksu handlowego domagają się w pewnych wypadkach sporządzenia umowy, we formie pisemnej a w niektórych wypadkach wymagane jest nawet zachowanie specjalnej formy aktu notarialnego.

Wedle przepisów kodeksu zobowiązań następujące czynności prawne z zakresu zobowiązań muszą być zawarte w formie aktu notarialnego pod nieważnością: a) umowa o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności do nieruchomości (art. 82 prawa o notariacie z 27 października 1933 Nr. 84 Dz. U.), b) umowa darowizny, której przedmiotem jest nieruchomość, c) umowa o dożywocie (art. 600 k. z.), d) umowne podstawienie nowego wierzyciela przy t. zw. konwersji długu (art. 178 k. z.), oraz e) udzielenie pełnomocnictwa do takiej umowy do której ważności potrzebna jest forma notarialna (art. 96 k. z.). Ponadto do założenia spółki komandytowej, akcyjnej i spółki z ogr. odpow., tudzież do zbycia lub obciążenia udziału w spółce z ogr. odp. wymagana jest również pod rygorem nieważności umowa pisemna we formie aktu notarialnego.

Następujące czynności wymagają formy pisemnej pod nieważnością (ale już nie we formie aktu notarialnego): a) udzielenie pełnomocnictwa ogólnego (art. 96 k. z.), b) układ zbiorowy (art. 445 k. z.), c) klauzula konkurencyjna przy umowie o pracę pracowników umysłowych, d) weksel i czek. W pewnych wypadkach wymagana jest forma piśmienna, ale tylko w celach dowodowych, jak np. zawarcie umowy przedwstępnej (art. 62 k. z.), umowy najmu nieruchomości, lub pomieszczenia i umowy dzierżawy zawarte na czas dłuższy niż jeden rok, albo na czas życia wynajmującego lub wydzierżawiającego względnie najemcy lub dzierżawcy, umowy o pracę na czas życia pracodawcy lub pracownika, albo na okres powyżej trzech lat, umowy spółki, tudzież umowy o przelew wierzytelności.

Forma pisemna w celach dowodowych wymagana jest również przy zobowiązaniu udzielenia pożyczki pieniężnej ponad zł. 250.—, względnie przy odebraniu takiej pożyczki, dalej przy zobowiązaniu poręczyciela (art. 631 k. z.), przy pokwitowaniach zapłaty pieniędzy, lub wydania rzeczy wartości ponad zł. 1000.—, jeżeli co do długu istniał dokument piśmienny (art. 223 k. z.). Również kodeks handlowy wymaga w kilku wypadkach formy pisemnej dla celów dowodowych, jak np. do zbycia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa (art. 39 k. h.) do umowy spółki (art. 77 k. h.) i przy umowie dotyczącej zastrzeżenia własności (art. 543 k. h.).

11. Przepisy kodeksu zobowiązań, stanowią w artykule 281, że każda wierzytelność ulega przedawnieniu z upływem lat 20-stu, jeżeli ustawa inaczej nie stanowi i że dłużnik może uchylić się od świadczenia, gdy powoła się na upływ czasu, pociągający za sobą według ustawy przedawnienie wierzytelności (art. 273 k. z.).

O ile chodzi o wierzytelności z tytułu naprawienia szkody, to ulegają one przedawnieniu z upływem lat trzech, przy czym termin ten liczy się od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie, obowiązanej do odszkodowania. Jeżeli jednak szkoda wynikła

ze zbrodni lub występku natenczas wierzytelność taka ulega przedawnieniu 20-letniemu, licząc od dnia popełnienia przestępstwa.

W terminie 3-letnim ulegają przedawnieniu również wierzytelności pracowników z tytułu wynagrodzenia za pracę i zwrotu poniesionych wydatków, tudzież wierzytelności pracodawców, z tytułu udzielonych zaliczek (art. 283 k. z.).

Kodeks zobowiązań przewiduje nadto w pewnych wypadkach 5-cio letnie terminy przedawnienia (art. 282 k. z.), a mianowicie z upływem lat 5-ciu, ulegają przedawnieniu wierzytelności z tytułu czynszu najmu i czynszu dzierżawnego, wierzytelności z zaległych świadczeń okresowych, dalej odsetki umowne i ustawowe, wierzytelności osób należących do wolnych zawodów, tudzież wierzytelności osób załatwiających cudze sprawy z urzędu, lub dobrowolnie.

O pięcioletnim terminie przedawnienia mówi również ustawa o Spółdzielniach w art. 44, a mianowicie, że odpowiedzialność członków Zarządu i Rady Nadzorczej za szkody, jakie poniosła Spółdzielnia powstałe z ich winy ulega przedawnieniu po upływie 5-ciu lat od stwierdzenia szkody. Ten sam 5-cio letni termin przedawnienia przewiduje również art. 83 ustawy o Spółdzielniach, a mianowicie, że po wykreśleniu firmy z rejestru, odpowiadają likwidatorowie osobiście wobec wierzycieli Spółdzielni za szkody wyrządzone im przez niedopełnienie swoich ustawowych obowiązków przez 5 lat od stwierdzenia szkody.

O dwuletnim terminie przedawnienia mówi art. 285 k. z. odnośnie wierzytelności kupców, a więc w naszym wypadku również i Spółdzielni Rolniczo Handlowych, z tytułu dostarczania towarów i odnośnie wierzytelności rolników z tytułu dostarczania płodów rolnych lub leśnych.

12. Od przedawnienia odróżnić należy t. zw. prekluzję prawa skargi, która także powoduje stratę roszczenia wskutek spóźnionego wniesienia pozwu, ale różni się od przedawnienia tym, że prekluzję uwzględnia się z urzędu, podczas gdy przedawnienie uwzględnia się tylko na skutek zarzutu pozwanego. Taki termin prekluzyjny, zawiera np. przepis art. 473 k. z., który stanowi, że pracodawcy i pracownicy nie mogą dochodzić sądownie roszczeń wynikających z umowy o pracę po upływie roku od dnia zakończenia stosunku pracy. Takie terminy prekluzyjne zachodzą również przy kaucjach składanych w związku z umową o pracę, a mianowicie, że kaucja może być podjęta tylko za zgodą pracodawcy, względnie na podstawie orzeczenia sądowego i że pracodawca winien w ciągu 14 dni od chwili ustania stosunku pracy dokonać potrzebnych czynności umożliwiających składającemu kaucję jej podniesienie, a dalej, że pracodawcy wolno odmówić dokonania tych czynności w razie podniesienia roszczenia względem pracownika z tytułu szkód i strat, o czym powinien on zawiadomić pracownika w terminie prekluzyjnym 14-stu dni, a następnie wytoczyć przeciwko niemu powództwo w ciągu dalszych 4 tygodni. Powyższe czasokresy są właśnie terminami prekluzyjnymi.

UWAGA!

Ogłoszenia Spółdzielni o Walnych Zgromadzeniach prosimy przysyłać do Związku Rewizyjnego Spółdzielni, Centrala w Krakowie ul. Straszewskiego 43 I. p. najpóźniej do dnia 1 i 15 każdego miesiąca

Terminarz PODATKOWY

na MIESIĄC KWIECIEŃ 1943 r.

Podatki państwowe

5 kwietnia: Odprowadzenie do kasy właściwego Urzędu Podatkowego podatku od energii elektrycznej, ściągniętego przez oddawcę energii w drugiej połowie miesiąca marca.

7 kwietnia: Odprowadzenie do kasy właściwego Urzędu Podatkowego podatku od uposażeń, potrąconego przez pracodawcę od wynagrodzeń wypłaconych w miesiącu marcu, z dołączeniem przepisanego wykazu kwot z tytułu tego podatku potrąconych.

10 kwietnia: Odprowadzenie do właściwej Kasy Gminnej (Kasy Miejskiej) dodatku wojennego do daniny od mieszkańców, potrąconej przez pracodawcę w miesiącu marcu, z dołączeniem przepisanego zgłoszenia.

Uiszczenie dodatkowej przedpłaty na podatek dochodowy 1942 — w myśl rozporządzenia z dnia 3 marca 1943 (Dz. Rozp. Nr 17). Patrz artykuł w ostatnim (6) numerze a następnie według rodzaju budowli:

15 kwietnia: Uiszczenie do kasy właściwego Urzędu Podatkowego zaliczki na podatek obrotowy za miesiąc marzec przez płatników, których obrót w roku kalendarzowym 1942 przekroczył 50 000 złotych, z dołączeniem przedwstępnego zgłoszenia podatku obrotowego na miesiąc marzec.

15 kwietnia: Uiszczenie do kasy właściwego Urzędu Podatkowego zaliczki na podatek obrotowy za pierwszy kwartał kalendarzowy (styczeń, luty i marzec) 1943 r. przez płatników, których obrót w roku kalendarzowym 1942 nie przekroczył 50 000 złotych, z dołączeniem przedwstępnego zgłoszenia podatku obrotowego za pierwszy kwartał kalendarzowy 1943 r.

20 kwietnia: Odprowadzenie do kasy właściwego Urzędu Podatkowego podatku od energii elektrycznej, ściągniętego przez oddawcę energii w pierwszej połowie miesiąca marca.

30 kwietnia: Uiszczenie pierwszej raty podatku gruntowego.

30 kwietnia: Uiszczenie pierwszej raty podatku od lokali.

Podatki gminne, świadczenia społeczne i inne opłaty

7 kwietnia: Odprowadzenie do kasy właściwego Urzędu Podatkowego daniny na fundusz pracy od tantiem wypłaconych w miesiącu marcu.

10 kwietnia: Odprowadzenie do właściwej Kasy Gminnej (Kasy Miejskiej) daniny od mieszkańców, potrąconej przez pracodawcę w miesiącu marcu, z dołączeniem przepisanego zgłoszenia.

10 kwietnia: Odprowadzenie do właściwej Ubezpieczalni Społecznej składek z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby, ubezpieczenia od niezdolności do pracy, ubezpieczenia rent, ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, ubezpieczenia na wypadek bezrobocia oraz składek na Fundusz Pracy od wynagrodzeń wypłaconych w miesiącu marcu.

15 kwietnia: Uiszczenie podatku od sumy płac za miesiąc marzec z dołączeniem przepisanego zeznania podatku od sumy płac.

1—30 kwietnia: Uiszczenie opłat za wodę oraz za czyszczenie kanałów i ulic do właściwej kasy Gminnej (Kasy Miejskiej) stosownie do polecenia zapłaty.

Rachunkowość Spółdzielni według wskazówek Związku Rewizyjnego

Księgowanie na kontach nieruchomości i ruchomości

W związku z księgowaniem w dzienniku ogólnym zastanówmy się bliżej nad księgowaniem na kontach nieruchomości i ruchomości i wiążącym się z tymi kontami zagadnieniem odpisów amortyzacyjnych. Sumy wydatkowane na zakup nieruchomości i ruchomości wynoszą w poszczególnych spółdzielniach rolniczo-handlowych setki tysięcy, a nawet przekraczają niejednokrotnie milion zł. Odpisy z tytułu zużycia budynków i ruchomości wynoszą z reguły kilkadziesiąt tysięcy, ale wynoszą również setki tysięcy złotych w stosunku rocznym. Księgowanie nakładów inwestycyjnych komplikuje się w obecnych warunkach przez budowę, lub zasadnicze renowacje budynków na obcych gruntach z umową kilkoletnią, lub w ogóle bez umowy. Ścisła ewidencja nakładów poczynionych przez spółdzielnię ma dla nich znaczenie zasadnicze, a takie lub inne ujęcie zagadnienia amortyzacji decydująco wpływa na wyniki bilansowe (strata lub zysk). Spółdzielnie ponadto muszą posiadać do dyspozycji materiały uzasadniające sposoby dokonywania odpisów amortyzacyjnych wobec władz skarbowych

W sprawie prowadzenia kont ruchomości i nieruchomości w spółdzielniach rolniczo-handlowych aktualne są dotychczas następujące objaśnienia do planu kont:

Grupa 00 Grunty niezabudowane

Winny tu być umieszczone:

a) grunty niezabudowane, służące przedsiębiorstwu;

b) grunty niezabudowane, niesłużące przedsiębiorstwu, np. place budowlane, place służące jako składy, ogrody, grunty uprawne, łąki, pastwiska itd.

W wypadku np., gdy spółdzielnia używa pastwiska dla celów własnej hodowli owiec, albo posiada grunt uprawny, którego płody przetwarza, należy wartość takiego gruntu umieścić na koncie gruntów niezabudowanych, służących przedsiębiorstwu (000). W wypadku zaś, gdy plac pozostawiono do użytku bądź urzędnikom, bądź osobom postronnym, wówczas mamy do czynienia jedynie z lokatą kapitału, wobec czego plac winien znaleźć się na koncie 001.

Grupa 01 Budynki z gruntem

W grupie tej winny być umieszczone:

a) budynki służące przedsiębiorstwu,

b) budynki niesłużące przedsiębiorstwu.

W dalszym ciągu należy rozróżnić, czy budynki znajdują się na własnym, czy też na obcym gruncie, w tym ostatnim zaś wypadku, czy zawarto odpowiednią umowę (o służebność gruntową, o prawo użytkowania itd.). Dla budynków, niesłużących przedsiębiorstwu i znajdujących się na obcym gruncie z umową lub bez, przeznacza się następujące konta: 014 Budynki niesłużące przedsiębiorstwu na obcym gruncie z umową, 015 Budynki niesłużące przedsiębiorstwu na obcym gruncie bez umowy.

Inwestycje przeprowadzone przez spółdzielnię w budynkach obcych, jeżeli przyczyniają się do podniesienia wartości budynku, należy księgować w grupie kont 01, mianowicie na kontach: 016 „Budynki obce z umową", 017 „Budynki obce bez umowy". Chodzi więc o rozróżnienie, ze względów amortyzacyjnych, wypadków, kiedy spółdzielnia nie posiada umowy dzierżawy.

Wobec tego, że poszczególne rodzaje budynków podlegają różnym stawkom amortyzacyjnym, wydaje się wskazane podzielić konta na następujące subkonta:

a) budynki mieszkalne,

b) budynki fabryczne,

c) budynki gospodarcze,

a następnie według rodzaju budowli:

aa) murowane masywnie,

bb) drewniane i z t. zw. muru pruskiego.

Odnośnie stawek amortyzacyjnych: patrz § 14 ust. 3 Rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku dochodowym D. U. R. P. 1936, Nr. 40 poz. 301 („Spółdzielca" 1941, Nr. 3).

Amortyzację budynków przeprowadzać należy za pośrednictwem konta 090 „Równoważniki wartości majątku stałego". Przy budynkach na obcym gruncie, jak również w wypadkach inwestycyj w budynkach obcych, dążyć winna spółdzielnia do posiadania odpowiedniej umowy. Jeżeli jest taka umowa, wówczas należy rozłożyć amortyzację budynków na czas trwania umowy. Jeżeli zaś spółdzielnia nie może doprowadzić do jej zawarcia, należy umorzyć całą wartość budynku i utworzyć po stronie pasywów równoważnik wartości.

Wartość bilansową natomiast należy przy zamknięciu rocznym przeksięgować na konto 123 „Dłużnicy wątpliwi".

Konto 018 „Niewykończone budowle" służy do przejęcia przy zamknięciu rocznym salda konta 280 „Nieruchomości w budowie", jeżeli do tego czasu budowa nie została jeszcze ukończona.

Grupa 02 Maszyny i urządzenia maszynowe, tabor

Do tej grupy wchodzą maszyny, urządzenia maszynowe, samochody, bocznice kolejowe i tabor; nie umieszcza się tu maszyn biurowych. Maszyny dzielą się na stopniowo i jednorazowo amortyzowane (konto 020 i 021). Do maszyn i aparatów jednorazowo amortyzowanych należą wymienione w okólniku polsk. Ministra Skarbu z dnia 2. 1. 1939 L. D. V. 27277 (2) 38 (Dz. U. Min. Sk. Nr. 1 z 1939, poz. 25 pod A), oraz te maszyny, których cena zakupu nie przekracza zł. 200.

Konta 023 i 024, przeznaczone dla samochodów ciężarowych i osobowych, należy podzielić na subkonta, tak aby osobno mogły być prowadzone koszty nabycia samochodów, których wartość została całkowicie odpisana zgodnie z wymienionym wyżej okólnikiem Min. Sk., a osobno koszty nabycia samochodów, nabytych w latach poprzednich, przy których nie zrobiono użytku z wymienionego okólnika.

Amortyzację przeprowadzać należy za pośrednictwem konta 090 „Równoważniki wartości majątku stałego". W wypadku jednorazowej amortyzacji jakiegoś przedmiotu trzeba postąpić w taki sposób, aby między wartością bilansową, a równoważnikiem wartości powstała różnica 1 zł, jako wartość symboliczna. W wypadku amortyzacji w ratach rocznych, kwotę amortyzacji na koncie 090 należy zwiększać stopniowo co roku. O ile przedmiot, np. maszyna jest jeszcze zdatny do użytku, należy ostatnią ratę amortyzacyjną zapisać na koncie 090 w takiej wysokości, aby między wartością bilansową, a równoważnikiem wartości powstała różnica 1 zł. Gdy przedmiot się zużył, trzeba wartość bilansową i istniejący w tym celu równoważnik wartości zliczyć wzajemnie (skompensować). Pozostała jeszcze różnica na koncie majątku stałego, np. wartość symboliczna 1 zł, powinna być wyksięgowana przez konto 98 „Rachunek Strat i Zysków" poz. 9a. Przy księgowaniu na koncie 022 „Bocznice kolejowe" należy rozróżnić pomiędzy wydatkiem na nawierzchnię kolejową, a wartością nabycia gruntu, na którym się ona znajduje.

Wartość gruntu wchodzi do grupy 00 na konto „Grunty niezabudowane", służące przedsiębiorstwu (000), podczas

gdy wydatki na wybudowanie nawierzchni winny się znaleźć na koncie 022. W wypadku, gdy bocznicę kolejową zbudowano na obcym gruncie, wydatek na to należy zapisać w grupie kont 28 „Nieruchomości i ruchomości w budowie", a z końcem roku jeżeli nie zawarto umowy, przeksięgować na konto 123 „Dłużnicy wątpliwi" i odpisać za pośrednictwem konta „Równoważniki wartości". Jeżeli natomiast istnieje umowa dzierżawy, to należy wartość przenieść z konta „Nieruchomości i ruchomości w budowie" na konto „Bocznice kolejowe" i odpisywać w ratach rocznych odpowiednio do czasu trwania umowy dzierżawnej. Na koncie „Bocznice kolejowe" powinny znaleźć się także wydatki na ewentualną kolejkę wąskotorową, służącą do przewozu towarów od kolei do zakładów spółdzielni.

Grupa 03 Inny inwentarz przedsiębiorstwa

Tą grupą kont należy obejmować wszystkie wydatki na urządzenie biur, magazynów, sklepów, warsztatów i przedsiębiorstw ubocznych. Odnośnie przedmiotów jednorazowo amortyzowanych odsyłamy do wyżej wspomnianego okólnika Polsk. Min. Skarbu z dnia 2. 1. 1939. Ruchomości, których cena zakupu nie przekracza zł. 200.—, księgować tu nie należy, lecz przeprowadzać przez „konta rodzajów kosztów" klasy 5.

Spis tych ruchomości ma być prowadzony tylko ilościowo w księdze inwentarzowej. Na koncie 035 „Urządzenie przedsiębiorstwa ubocznego" — księgować należy narzędzia i inne przedmioty służące temu warsztatowi, nie obejmuje ono natomiast przedmiotów biurowych, maszyn do pisania, liczenia itd., używanych w przedsiębiorstwie ubocznym. Dla tych ostatnich należy wykorzystać konto 030, 031 wzgl. 037. Narzędzia, o ile służą przedsiębiorstwu głównemu, należy księgować na koncie 036.

Konto 038 „Niewykończone ruchomości" służy do przejęcia wydatków figurujących przy zamknięciu rocznym na koncie 281 „Ruchomości w budowie", jeśli do tego czasu przedmiot nie został jeszcze wykończony. Przy bilansie otwarcia w następnym roku należy tę sumę zaksięgować z powrotem na koncie 281, aby po wykończeniu przedmiotu móc obciążyć wartością wytworzenia właściwe konto majątku stałego.

Zwierzęta nie używane w taborze w charakterze zwierząt pociągowych i nie sprzedawane jako towar, umieszcza się na koncie 039 „Inwentarz żywy". Na tym koncie należy również księgować np. psy podwórzowe. Amortyzację przedmiotów, objętych grupą 03, należy księgować w sposób podobny, jak to mówiliśmy w objaśnieniach do grupy 02 (za pośrednictwem konta 090 „Równoważniki wartości majątku stałego"). Jeżeli przedmiot nabyto w ciągu roku, amortyzację należy obliczać tylko za czas od chwili nabycia go przez spółdzielnię do końca roku obrachunkowego. Ponadto podajemy dalsze wyjaśnienia odnośnie odpisów amortyzacyjnych, przytaczając wyjątki z artykułu, zamieszczonego w numerze 23 „Spółdzielcy" z dnia 10. 12. 1942, p. t. „Odliczenia i potrącenia przy podatku dochodowym".

Z przychodu są potrącane corocznie prawidłowe odpisania z tytułu zużycia budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, oraz urządzeń, stanowiących własność podatnika. Odpisania te powinny odpowiadać rzeczywistemu zmniejszeniu się wartości, jakiemu uległy budynki, maszyny oraz inwentarz martwy i urządzenia w okresie miarodajnym do wymiaru podatku. Wysokość tego potrącenia zależy od natury przedmiotu. Raz przyjęte lub ustalone wartości przedmiotów, są podstawą odpisań z tytułu zużycia w latach następnych. W celu przyznania stosownego potrącenia tytułem zużycia, władza wymierzająca podatek powinna przyjmować bez przeprowadzania dalszych dochodzeń co do wysokości faktycznego zużycia, normy następujące:

1. przy budynkach mieszkalnych murowanych . . 1 %
2. przy budynkach mieszkalnych drewnianych i z t. zw. muru pruskiego . . . . 2 %
3. przy budynkach gospodarczych murowanych . . 11 %
4. przy budynkach gospodarczych drewnianych i z pruskiego muru . . . . 3 %
5. przy budynkach fabrycznych murowanych . . . 3 %
6. przy budynkach ruchomościach (urządzenia biur, kantorów, kancelaryj, sklepów, hoteli, pensjonatów itp. . . . . 5 %
7. przy budynkach fabrycznych drewnianych . . . 6 %
8. przy maszynach, narzędziach, urządzeniach fabrycznych, kopalniach, piecach fabrycznych itp. . 10 %
9. przy samochodach i traktorach . . . . 20 %
wartości przedmiotu.

Gdy żądanie przez podatnika wyższego potrącenia nasuwa wątpliwości, należy odpowiednie sumy ustalić przez biegłych.

Przyjęcie wyższych potrąceń, niż przewiduje rozporządzenie wykonawcze, nie jest wykluczone, o ile podatnik uzasadni okoliczności, które wpłynęły na znaczniejsze zmniejszenie się wartości przedmiotów podlegających umorzeniu.

Ponieważ spółdzielnie mają obowiązek umarzać w rachunku strat i zysków przedmioty majątku spółdzielni, przeznaczone do stałego użytku w przedsiębiorstwie spółdzielni, w/g norm przepisanych w statucie, przeto mogą zajść różnice między stopniem umorzenia przeprowadzonego w wykonaniu odnośnego postanowienia statutu, a stopniem rzeczywistego, względnie normalnego zużycia podanym w przepisach ustawodawstwa skarbowego. W wypadku nadmiernego umorzenia, należy kwotę dokonanego umorzenia ponad istotne zużycie doliczyć do czystego zysku (nadwyżki bilansowej).

Z wykazu przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza 5 lat, które mogą więc być całkowicie odpisane, podajemy poniżej niektóre przedmioty z zakresu gospodarstwa spółdzielni (Okólnik Min. Skarbu z 2. 1. 1939 L. D. V. 272/2/38 Dz. Urz. Nr. 1 poz. 25):

I. Maszyny i aparaty. Aparaty i maszyny elektryczne (akumulatory, przełączniki, bezpieczniki itp.), betoniarki, bębny, dźwigi budowlane i montaże, kuźnie polowe, maszyny żniwne, młyny do soli, motocykle, piece przenośne, pompy różnego rodzaju, rowery, samochody ciężarowe i osobowe oraz przyczepki do samochodów, sikawki, silniki spalinowe, traktory, wagi stołowe i dziesiętne z odważnikami.

II. Narzędzia, przyrządy, instrumenty, części maszyn. Armatury, gaśnice, lampy, latarnie, narzędzia wszelkiego rodzaju, przyrządy pożarnicze, przyrządy dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy.

III. Urządzenia: Beczki transportowe żelazne i blaszane, drezyny do transportu, materiały piśmienne, sprzęt kuchenny, beczki żelazne, tory lekkie z podkładami używane na budowlach, wagoniki, warsztaty przenośne ślusarskie, wózki do koksu, platformowe i wywrotowe, wywrotki do robót ziemnych, żyrandole i żarówki.

IV. Różne oraz niemetalowe: balie, balony, beczki drewniane, bielizna, butelki, cebry, chodniki i dywany, liny i linki wszelkiego gatunku, ogrodzenia z drzewa, okapy drewniane, pasy napędowe i transportowe, plandeki, podłogi, pomosty i podesty drewniane, półki, przyrządy drewniane używane jako pomocnicze przy suszarkach, czyszczarkach, sortowniach i magazynach, sanie do transportu drzewa, skrzynie, stoły, uprząż, urządzenia reklamowe, wózki drewniane.

Na podstawie powyżej podanych wyjaśnień możemy wyciągnąć wnioski praktyczne w zakresie księgowania zaszłości na kontach nieruchomości i ruchomości.

Wnioski te będą następujące:

Nieruchomości i ruchomości w budowie figurują na kontach 018 względnie 038 przejściowo w momencie zamykania ksiąg; w ciągu roku do czasu zakończenia budowy księgowania z tytułu budowy są przeprowadzane przez konta 280, 281 lub 121 (zaliczki budowlane). Odpisów amortyzacyjnych nie dokonywuje się do czasu przeksięgowania budowy na odpowiednie konta grupy kont 01, 02 lub 03.

2) Również przejściowo w ciągu roku figurują na grupach kont 01 względnie 02 wszelkiego rodzaju inwestycje na obcych gruntach bez umów dzierżawnych. Będą to konta następujące:

Z grupy kont 01:

010 Budynki służące przedsiębiorstwu na własnym gruncie,

011 budynki służące przedsiębiorstwu na obcym gruncie z umową,

013 Budynki niesłużące przedsiębiorstwu na własnym gruncie,

014 Budynki niesłużące przedsiębiorstwu na obcym gruncie z umową.

016 Budynki obce z umową.

Stawki amortyzacyjne będą różnej wysokości w zależności od rodzaju budynku i warunków umowy dzierżawnej.

Z grupy kont 02 i 03 podlegają amortyzacji wszystkie konta za wyjątkiem kont 028 (zwierzęta pociągowe), 038 (niewykończone ruchomości) i 039 (inwentarz żywy).

Stawki amortyzacyjne również będą różne; stosownie do okólnika Ministerstwa Skarbu większość maszyn i urządzeń w spółdzielniach rolniczo-handlowych podlega jednorazowej amortyzacji. Podkreślić jednak należy, że jednorazową amortyzację można dokonywać jedynie w tym roku obrachunkowym, w którym dana ruchomość została zakupiona.

Z punktu widzenia techniki księgowości przebitkowej dla każdego subkonta w ramach kont głównych 00 i 01 należy otworzyć osobną kartę kontową, aby otrzymać pełny obraz gruntów niezabudowanych i budynków z gruntem. Odpisy amortyzacyjne można księgować na wspólnej karcie kontowej, zaznaczając osobno odpis amortyzacyjny, odnoszący się do danego budynku. W ten sposób na podstawie kart kontowych będzie można ustalić wartość nieamortyzowaną budynków. Natomiast odnośnie kont głównych 02 (Maszyny i urządzenia maszynowe, tabor) oraz 03 (inny inwentarz przedsiębiorstwa) wystarczy otwarcie kart kontowych tylko dla kont głównych, na które przebitkowo zapisywać się będzie wszystkie zaszłości przychodowe i rozchodowe. Kontrola szczegółowa ruchomości powinna być przeprowadzana w wiązanej księdze ruchomości. Ze względu na wymagania ramowego planu kont w księdze ruchomości należy zarezerwować z góry odpowiednią ilość kart i dla każdego rodzaju ruchomości. Osobno więc należy wpisywać maszyny stopniowo amortyzowane, osobno narzędzia itp., aby na drodze statystycznej otrzymać sumy obrotowe kont pośrednich.

Poniżej podajemy wzór księgi ruchomości w opracowaniu Związku Rewizyjnego. Na podstawie tej księgi możemy zawsze ustalić wartość bilansową poszczególnych ruchomości oraz kwotę dokonanych już odpisów amortyzacyjnych. Nie będziemy bliżej omawiali prowadzenia tej księgi. Zaznaczyliśmy jedynie, że saldo kolumny „Wartość nabycia“ i kolumny „Spisanie przedmiotu“ każdorazowo powinno nam dawać salda wykazywane na kontach głównych 02 lub 03.

Natomiast kolumny „Coroczne odpisy do rachunku umorzenia ruchomości“ powinny być zgodne z odpowiednimi subkontami konta 090 (Równoważniki wartości majątku stałego).

Wzór księgi ruchomości

Nabycie przedmiotu					
Data czynności			Liczba czynności	Ilość, nazwa i określenie przedmiotu	Wartość nabycia (obciążono r-k ruchomości)
Dzień	M-c	Rok			Suma

Ciąg dalszy

Coroczne odpisy do rachunku umorzenia ruchomości			Spisanie przedmiotu					Uwagi
w r. 19....		itd. dla 10 lat	Uznano r-k ruchomości wskutek sprzedaży lub całkowitego zniszczenia					
Sumy dopisane w dn.	Razem r-k umorzenia wynosi		Data czynności			Liczba czynności	Suma	
			Dzień	M-c	Rok			

Księgę ruchomości prowadzi się zarówno przy księgowości przebitkowej, jak również przy stosowaniu ksiąg wiązanych.

OGŁOSZENIA REJESTROWE I STATUTOWE

OBJAŚNIENIE ZNAKÓW: N-ry DOLNE Z PRAWEJ STRONY: Nr ogłoszenia w piśmie i kolejność ogłoszeń kilkakrotna.

CENNIK OGŁOSZEŃ SPÓŁDZIELNI: Ogłoszenia rejestrowe: pierwszy wpis — zł 80.—; zmiany w rejestrze — zł 30.—; za każde ogłoszenie likwidacyjne — zł 30.—. Ogłoszenie o walnym zgromadzeniu — zł 45.—. Ogłoszenie bilansu w tabeli — zł 80.—, oddzielnie — zł 160 —.

Rejestracja nowych statutów

RS I. II. 130. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, dnia 5 marca 1943 r. po rozpoznaniu sprawy wpisania do rejestru spółdzielni firmy Spółdzielnia Spożywców „Wspólnota" w Strzeszycach z odpowiedzialnością udziałami postanawia: wpisać w rejestrze spółdzielni numer rejestru I. Rs. II. 130 następujące dane: Rubr. 1. Nr. kolejny wpisu 1. Rubr. 2. Firma spółdzielni, siedziba, rodzaj i zakres odpowiedzialności członków: Spółdzielnia Spożywców „Wspólnota" w Strzeszycach z odpowiedzialnością udziałami. Rubr. 3. Przedmiot przedsiębiorstwa. Ograniczenia co do zawierania umów z niecztonkami: Spółdzielnia będzie organizować i prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową, związaną z działalnością spółdzielni, w szczególności zaś będzie kupować kwotowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego, gospodarczego i sprzedawać je detalicznie; przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku „Społem" w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku skupować i wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze, przerabiać je i zbywać na własny i komisowy rachunek. Walne zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z niecztonkami. Rubr. 4. Wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania: Udział wynosi 25 zł., obowiązkowy wniosek gotówkowy 10 zł., reszta powinna być wpłacona w ciągu trzech tygodni (20 dni) od dnia zapisania się do Spółdzielni. Rubr. 5. Imiona i nazwiska członków zarządu: Uryga Wincenty, Bukowiec Józef, Gołąb Stanisław. Rubr. 6. a) czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń organ „Spółdzielca", c) rok obrachunkowy kalendarzowy, d) zarząd składa się z trzech członków; pod brzmieniem firmy podpisują dwaj członkowie zarządu, c) ograniczenia uprawnień zarządu wedle §§ 28 i 30 statutu, g) przepisy o likwidacji według § §_37 i 38 statutu. Rs. 890

II. RS. III. 380. Sąd Okręgowy w Tarnowie. Dnia 27 czerwca 1942 r. wpisano do rejestru Spółdzielni firmę Spółdzielnia Spożywców „Zagon" w Wietrzychowicach z odpowiedzialnością udziałami. Siedzibą Spółdzielni są Wietrzychowice. Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa Spółdzielni jest organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju zakładów gospodarczych oraz podejmowanie działalności społeczno-kulturalnej w szczególności zaś kupowanie hurtowo, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawanie ich detalicznie swoim członkom. Ponadto Spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku Spółdzielczego „Społem" w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku, b) wymieniać płody rolne, na artykuły spożycze, skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną związaną z działalnością Spółdzielni. Walne Zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z niecztonkami. Udział wynosi 25 złotych. Obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do Spółdzielni stanowi 25 złotych. Członkami Zarządu są Malacha Stefan, Grzanka Wojciech, Kabat Jan. Czas trwania Spółdzielni jest nieograniczony. Ogłoszenia Spółdzielni będą umieszczane w piśmie uznanym za organ „Społem" Związku Spółdzielni Spożywców. Zarząd składa się z trzech osób. Oświadczenie woli w imieniu Spółdzielni składają i za Spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie Zarządu. Zawierane przez Zarząd w imieniu Spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą i dopiero przy zachowaniu tego warunku obowiązują Spółdzielnię. Rs. 892

I. RS. II. 131. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, dnia 11 marca 1943 r. po rozpoznaniu sprawy wpisania do rejestru spółdzielni firmy Spółdzielni Rolniczo-Handlowej z odpowiedzialnością udziałami w Krościenku nad Dunajcem, postanawia wpisać do rejestru spółdzielni następujące dane: Rubr. 1. Nr. kolejny wpisu 1. Rubr. 2. Firma spółdzielni, siedziba, rodzaj i zakres odpowiedzialności członków: Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z odpowiedzialnością udziałami w Krościenku nad Dunajcem. Rubr. 3. Przedmiot przedsiębiorstwa. Ograniczenia co do zawierania umów z niecztonkami: Spółdzielnia będzie dążyć do podniesienia dochodowości gospodarstw i dobrobytu członków przez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa; w szczególności zaś będzie kupować, przerabiać i zbywać płody rolne na własny i komisowy rachunek, oraz kupować i sprzedawać przedmioty i towary potrzebne w gospodarstwach rolnych i domowych. Spółdzielnia może prowadzić wymienione operacje również z niecztonkami. Rubr. 4. Wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania. Udział wynosi 50 zł. płatny w całości przy przystąpieniu do Spółdzielni. Rubr. 5. Imiona i nazwiska członków zarządu: Wincenty Soliński, Ludwik Michalczak, Józef Kapeniak. Rubr. 6. a) czas trwania spółdzielni — nieograniczony, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń: organ „Spółdzielca", c) rok obrachunkowy od 1 lipca do 30 czerwca, d) liczba członków lub likwidatorów oraz sposób reprezentowania: trzech członków zarządu; pod brzmieniem firmy podpisy co najmniej dwóch członków zarządu, e) ograniczenia uprawnień zarządu: wedle § 21 statutu, g) przepisy o likwidacji — ustawowe. Rs. 896

I. Rp. 7/43 I. RS. V. 104. Dnia 12 lutego 1943 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie w sprawie wpisania do rejestru spółdzielni nowo założonej firmy — postanawia: wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru V. 104. 1. Nr. kolejny wpisu: 1. 2. Firma: Spółdzielnia Spożywców „Przyszłość" w Łętowni z odpowiedzialnością udziałami. Siedziba: Łętownia. Odpowiedzialność członków zadeklarowanymi udziałami. Przedmiot przedsiębiorstwa: spółdzielnia będzie organizować i prowadzić wszelkiego rodzaju zakłady gospodarcze oraz podejmować działalność społeczno-kulturalną, w szczególności zaś będzie kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom. Ponadto spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku Spółdzielczego „Społem" w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku; b) wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze, skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną związaną z działalnością spółdzielni. Uwaga do § 3 ustępu 1: Walne zgromadzenie zezwala na działalność gospodarczą i z niecztonkami. Udział wynosi 25 złotych. Członkowie zarządu: Kazimierz Przeszłowski, Kazimierz Hanus, Jan Słomian; a) czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) pismo do ogłoszeń dziennik urzędowy, c) rok obrachunkowy kalendarzowy, d) zarząd składa się z 3 osób, powołanych przez Radę nadzorczą, firmę podpisuje dwóch członków zarządu łącznie, e) ograniczenia uprawnień zarządu zawiera § 29 statutu, ad g) przepisy o likwidacji ustawowe. Rs. 897

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 420, a kol. 1. Dnia 20 października 1942 r. „Mleczarnia Spółdzielcza w Nowym Mieście z odpowiedzialnością udziałami", z siedzibą w Nowym Mieście, pow. Tomaszów Mazowiecki. Teren działalności stanowią gminy: Nowe Miasto i Odrzywół. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest prowadzenie wspólnego przerobu i zbytu nabiału i jaj, dostarczanych tylko przez członków oraz wspólne nabywanie i dostarczanie tylko członkom artykułów, potrzebnych w gospodarstwie hodowlanym i nabiałowym. Udział wynosi zł. 20.—. Przy przystąpieniu do spółdzielni członek wpłaca zł. 5, resztę zaś w trzech równych ratach miesięcznych. Zarząd stanowią: Stanisław Zdziarski, Jan Zienkowski i Kazimierz Sitarski. Czas trwania spółdzielni nieograniczony. Pismo do ogłoszeń spółdzielni jest „Spółdzielca". Rok obrachunkowy — kalendarzowy. Zarząd składa się z trzech członków, wybieranych przez radę nadzorczą. Zarząd podpisuje za spółdzielnię w ten sposób, że pod firmą spółdzielni podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Rozwiązanie i likwidacja spółdzielni następuje w wypadkach określonych przez Ustawę o Spółdzielniach oraz w art. 34 statutu spółdzielni. Rs. 914

II. R. S. III. 409. Sąd Okręgowy w Tarnowie. Dnia 22 stycznia 1943 r. wpisano do rejestru Spółdzielni firmę Spółdzielnia Spożywców „Wygoda" w Szkodnej z odpowiedzialnością udziałami. Siedzibą spółdzielni jest Szkodna. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju zakładów gospodarczych oraz podejmowanie działalności społeczno-kulturalnej, w szczególności zaś kupowanie hurtowo, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego oraz gospdarczego i odsprzedawanie ich detalicznie swoim członkom. Ponadto spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku Spółdzielczego „Społem" w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku, b) wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze, skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną, związaną z działalnością spółdzielni. Walne zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z niecztonkami. Udział wynosi 25 złotych. Obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi 25 złotych. Członkami zarządu są: Maciej Kujda, Stanisław Chmiel, Jan Świerad. Czas trwania spółdzielni jest nieograniczony. Ogłoszenia spółdzielni będą umieszczane w piśmie uznanym za organ „Społem" Związku Spółdzielni Spożywców. Zarząd składa się z trzech osób. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą i dopiero przy zachowaniu tego warunku obowiązują spółdzielnię. Rs. 923

II. R. S. III. 368. Sąd Okręgowy w Tarnowie. Dnia 20 lutego 1942 r. wpisano do rejestru spółdzielni firmę Spółdzielnia Spożywców „Łączność" w Zborowicach z odpowiedzialnością udziałami. Siedzibą Spółdzielni są Zborowice. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju zakładów gospodarczych oraz podejmowanie działalności społeczno-kulturalnej, w szczególności zaś kupowanie hurtowo, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawanie ich detalicznie swoim członkom. Ponadto spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w imieniu i na rachunek Banku Spółdzielczego „Społem" w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku, b) wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze, skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną związaną z działalnością spółdzielni. Walne zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z niecztonkami. Udział wynosi 25 złotych. Obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do spółdzielni stanowi 15 zotych, pozostała suma powinna być wpłacona w ciągu dwu miesięcy. Członkami zarządu sa Julian Podwika, Emil Siobowicz, Andrzej Białoszek. Czas trwania spółdzielni jest nieograniczony. Ogłoszenia spółdzielni będą umieszczane w piśmie uznanym za organ „Społem" Związku Spółdzielni Spożywców. Zarząd składa się z trzech osób. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą i dopiero przy zachowaniu tego warunku obowiązują spółdzielnię. Rs. 923a

II. R. S. III. 408. Sąd Okręgowy w Tarnowie. Dnia 15 stycznia 1943 r. wpisano do rejestru Spółdzielni firmę Spółdzielnia Spożywców „Świt" w Olchowej z odpowiedzialnością udziałami. Siedzibą Spółdzielni jest Olchowa. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju zakładów gospodarczych oraz podejmowanie działalności społeczno-kulturalnej w szczególności zaś kupowanie hurtowo, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawanie ich detalicznie swoim członkom. Ponadto spółdzielnia będzie: a) przyjmować wkłady oszczędnościowe od

członków w imieniu i na rachunek Banku Spółdzielczego „Społem" w Warszawie i za zezwoleniem tegoż Banku; b) wymieniać płody rolne na artykuły spożywcze; skupować płody rolne, przerabiać i zbywać na własny i komisowy rachunek; c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną związaną z działalnością spółdzielni. Walne Zgromadzenie może zezwolić na działalność gospodarczą i z niecziłonkami. Udział wynosi 25 złotych. Obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do Spółdzielni stanowi 25 złotych. Członkami Zarządu są: Józef Jop, Władysław Rój, Franciszek Nita. Czas trwania spółdzielni jest nieograniczony. Ogłoszenia Spółdzielni będą umieszczane w piśmie uznanym za organ „Społem" Związku Spółdzielni Spożywców. Zarząd składa się z trzech osób. Oświadczenie woli w imieniu Spółdzielni składają i za Spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą i dopiero przy zachowaniu tego warunku obowiązują spółdzielnię. Rs. 923b

Zmiany statutów

Uchwałą Walnego Zgromadzenia członków Spółdzielni Mleczarskiej w Stobiernej, odbytego w dniu 24 stycznia 1943 r. zniesiono odpowiedzialność dodatkową członków za zobowiązania Spółdzielni oraz zmieniono wysokość udziału z 20.— Zł. od członka, na 10 Zł. od krowy. W związku z powyższą zmianą Spółdzielnia podaje do wiadomości, że gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego (trzeciego) ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych jeszcze lub spornych, że jednak wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w przeciągu 3-ch miesięcy od tego dnia uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. Sp. 852/Ogł. II

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Kasy Stefczyka w Opolu Lub., Spółdzielni z odpowiedzialnością nieograniczoną uchwaliło jednogłośnie w dniu 6 września 1942 r. zmienić odnośne artykuły statutu w ten sposób, że 1. Znosi się dodatkową odpowiedzialność nieograniczoną członków za zobowiązania Spółdzielni i przyjmuje się odpowiedzialność pięciokrotną w stosunku do zadeklarowanego udziału. 2. Udział członkowski wynoszący dotychczas zł. 25.— podwyższa się do zł. 50.—. Wzywa się wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższe zmiany do zgłaszania Kasie swych pretensyj, celem ich zaspokojenia. Wierzycieli, którzy w ciągu trzech miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia nie zgłoszą się do Spółdzielni, uważać się będzie za zgadzających się na powyższe zmiany. Sp. 837/Ogł. III

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z odpowiedzialnością udziałami w Dębicy powzięła na Walnym Zgromadzeniu w dniu 19 grudnia 1942 uchwałę w przedmiocie przyjęcia wzorowego statutu, opracowanego przez Związek Rewizyjny Spółdzielni w GG. Z uwagi na przepis § 46 dotychczasowego statutu Spółdzielni, który wobec przyjęcia statutu wzorowego został uchylony i zgodnie z art. 73 ustawy o spółdzielniach podaje się do wiadomości, że Spółdzielnia gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty, potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych. Wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od tego dnia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. Sp. 842/Ogł. III

Na Walnych Zebraniach: Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej z odpow. udz. w Dębicy i Spółdzielni: Składnica Kółek Rolniczych z odpow. udz. w Dębicy, odbytych w dniu 19 grudnia 1942, uchwalono połączenie się obu Spółdzielni z tym, że Spółdzielnią przejmującą będzie Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa w Dębicy a Spółdzielnią przejętą „Składnica Kółek Rolniczych" w Dębicy. Podstawą prawną połączenia jest obowiązujący statut Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Dębicy, podstawą rachunkową bilanse obu Spółdzielni sporządzone na dzień 30 czerwca 1942. Sp. 842a/Ogł. III

Walne Zgromadzenie Składnicy Kółek Rolniczych, Stowarzyszenia Spółdzielczego z ograniczoną odpowiedzialnością w Rymanowie, uchwaliło w dniu 15 grudnia 1942 r. zmienić statut i przyjąć nowy. W związku z tym uchwalono znieść dodatkową odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni, pozostawiając odpowiedzialność udziałami. Spółdzielnia oświadcza, że gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty, potrzebne na zaspokojenie wierzytelności niepłatnych jeszcze lub spornych. Wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do Spółdzielni w ciągu trzech miesięcy od dnia trzeciego ogłoszenia, uważać będziemy za zgadzających się na zamierzone zmiany w statucie. Sp. 844/Ogł. III

Na odbytym w dniu 31 stycznia 1943 r. Walnym Zebraniu Członków Opolskiej Spółdzielni Kredytowej w Opolu z o. o., w związku z przeprowadzanym połączeniem z Kasą Stefczyka w Opolu, postanowiono obniżyć wysokość udziału członkowskiego ze zł. 100.— na zł. 50.—. W związku z tym na podstawie Art. 73 Ustawy o spółdzielniach, Opolska Spółdzielnia Kredytowa w Opolu gotowa jest na żądanie, zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia. Jednocześnie zaznaczam, że wierzycieli, którzy nie zgłoszą swych pretensyj do spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od dnia ostatniego ogłoszenia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. Wszelkie roszczenia i zarzuty zgłoszone być mają w ustawowym terminie pod adresem Likwidatora z urzędu Reginy Stopnickiej-Czyżewicz, Puławy, ul. Parkstraße Nr. 43. Sp. 846/Ogł. III

Walne Zgromadzenie Spółdzielni Mleczarskiej w Grodkowicach w związku z przyjęciem nowego statutu uchwaliło w dniu 12. III. 1939 r. jednogłośnie znieść dotychczas obowiązującą odpowiedzialność dodatkową członków, a w to miejsce wprowadzić odpowiedzialność tylko zdeklarowanymi udziałami. Spółdzielnia jest gotowa na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli niezgadzających się na powyższą zmianę, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych. Wierzyciele, którzy nie zgłoszą się w ciągu 3-ch miesięcy od dnia trzeciego ogłoszenia celem spłacenia ich wierzytelności, będą uważani za zgadzających się na powyższe zmiany. Sp. 900/Ogł. II

I. RS. II. 34. Dnia 19 lutego 1943 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie w sprawie Spółdzielni Mleczarskiej z odpowiedzialnością udziałami w Kraczkowej o wpisanie do rejestru handlowego spółdzielni zmian — postanawia: wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru II 134. 1. Nr. kolejny wpisu: 4. I. Przyjmuje się do wiadomości ponowny wybór członków zarządu Wojciecha Ruszka, Józefa Bartmana i Władysława Kisały. II. firma brzmi: Okręgowa Mleczarnia Spółdzielcza w Kraczkowej z odpowiedzialnością udziałami. III. Spółdzielnia może nadto rozszerzyć swą działalność na producentów mleka i jaj z terenu swego działania nie będących jej członkami. IV. Członkowie zarządu: Andrzej Kisała, wykreślono Józefa Bartmana. V. Członek zarządu: Franciszek Dzwierzyński — wykreślono Wojciecha Ruszla. VI. Członek zarządu: Stanisław Szpunat — wykreślono Andrzeja Kisałę. VII. Firma brzmi: Okręgowa Mleczarnia Spółdzielcza Kraczkowa w Łańcucie z odpowiedzialnością udziałami. Siedzibą Spółdzielni jest Łańcut. VIII. Rada nadzorcza składa się z 12 członków. Rs. 898

I. RS. II. 34. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w sprawie Towarzystwa Zaliczkowego w Starym Sączu, Spółdzielni zar. z ogr. odp. wyznacza na dzień 29 kwietnia 1943, godz. 11, sala 122/II p. rozprawę nad zamierzoną zmianą statutu co do odpowiedzialności dodatkowej członków, do której na zasadzie art. 73 ust. 3 ust. o spółdz. wzywa się wszystkich wierzycieli, którzy mimo zgłoszenia się w terminie, nie zostali zaspokojeni, lub zabezpieczeni by swe pretensje zgłosili, względnie wnieśli sprzeciwy. Rs. 904.

I. RS. I. 191. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, dnia 17 marca 1943, po rozpoznaniu sprawy Okręgowej Mleczarni Spółdzielczej w Jelnej o wpisanie do rejestru spółdzielni zmiany statutu postanawia: 1. wykreślić jako już bezprzedmiotową Spółdzielnię Mleczarską z ogr. odp. Nr I. RS. I. 191. II. wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru I. RS. I. 191 następujące dane: Rubr. 1. Numer kolejny wpisu 1. Rubr. 2. Firma spółdzielni, siedziba, rodzaj i zakres odpowiedzialności członków: Okręgowa Mleczarnia Spółdzielcza w Jelnej z odpowiedzialnością udziałami. Rubr. 3. Przedmiot przedsiębiorstwa. Ograniczenia co do zawierania umów z niecziłonkami: Zakup, przeróbka i zbyt płodów rolnych na własny i komisowy rachunek, oraz kupno i sprzedaż przedmiotów i towarów, potrzebnych w gospodarstwach rolnych i domowych. Spółdzielnia może prowadzić takie operacje również z nieczłonkami. Rubr. 4. Wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania: Udział wynosi 10 zł. płatny w całości przy zadeklarowaniu. Rubr. 5. Imiona i nazwiska członków zarządu i zastępców: Górowski Józef, Prusak Jan, Rembiasz Jan. Rubr. 6. a) czas trwania spółdzielni: nieograniczony, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń: „Spółdzielca", c) rok obrachunkowy kalendarzowy, d) liczba członków oraz sposób reprezentowania: 3 członków zarządu, Spółdzielnię reprezentują łącznie 2 członkowie zarządu, e) ograniczenia uprawnień zarządu: wedle § 17 statutu, g) przepisy o likwidacji: ustawowe. Rs. 904 a.

Mieszczańska Kasa Zaliczkowa w Jarosławiu, Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością podaje do wiadomości, że uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 24 stycznia 1943 zmieniono odpowiedzialność członków za zobowiązania Spółdzielni do udziału i dalszej kwoty odpowiadającej pięciokrotności pierwszego zadeklarowanego udziału. Spółdzielnia podaje do wiadomości, że gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego zgłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych jeszcze lub spornych, że jednak wierzycieli, którzy nie zgłoszą się w przeciągu trzech miesięcy od tego dnia uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. Sp. 905/Ogł. I.

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 21, a kol. 6. Dnia 12 lutego 1942 r. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń spółdzielni „Kasa Spółdzielcza „Oszczędność" w Witowie z odpow. nieogr." jest „Spółdzielca". Rs. 913

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 26, a kol 7. Dnia 18 listopada 1941. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń Spółdzielczego Stowarzyszenia Spożywców „Snop" w Witowie z odpow. udziałami — „Spółdzielca". Rs. 913a

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 58, a kol. 8. Dnia 18 listopada 1941. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń „Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Rokicinach z odpow. ogran." jest „Spółdzielca". Rs. 913b

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 162, a kol. 8. Dnia 25 listopada 1941. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń spółdzielni „Kasa Stefczyka w Srocku, spółdzielnia z odp. nieogr." jest „Spółdzielca". Rs. 913c

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 183, a kol. 17. Dnia 12 lutego 1942 r. Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia członków „Spółdzielni Mleczarskiej „Nadzieja" z odp. udz. w Zofjowie", z dnia 22 marca 1941 obniżono wysokość udziału z 20 złotych na 10 złotych. Rs. 913d

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 183, a kol. 18. Dnia 16 lipca 1942. Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia członków „Spółdzielni Mleczarskiej „Nadzieja" z odp. udział. w Zofjowie" z dnia 14 czerwca 1942 r. przeniesiono siedzibę z kolonii Zofjów do Białej Rawskiej, wobec czego obecne brzmienie firmy jest: „Spółdzielnia Mleczarska „Nadzieja" w Kolonii Zofjów z odpow. udz." z siedzibą w Białej Rawskiej. Rs. 913e

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 213, a kol. 6. Dnia 14 lutego 1942. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń „Spółdzielni Mleczarskiej z odpow. ogran. w Kamińsku" jest „Spółdzielca". Rs. 913f

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 224, a kol. 5. Dnia 8 sierpnia 1942 r. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń „Spółdzielni Mleczarskiej „Dźwignia" z odpow. ogran. w Witowie" jest „Spółdzielca". Rs. 913g

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 275, a kol. 8. Dnia 19 lutego 1942 r. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń spółdzielni „Kasy Kredytowej Rzemieślników powiatu Piotrkowskiego, spółdzielni z ogran. odpow. w Piotrkowie" jest „Spółdzielca". Rs. 913h

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz 342, a kol. 5. Dnia 10 stycznia 1942. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń „Spółdzielni Mleczarskiej z odpow. udział. w Trzepnicy" jest „Spółdzielca". Rs. 913i

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 389, a kol. 5. Dnia 18 grudnia 1942. Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia „Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Wolborzu z odpow. udział." z dnia 12 lipca 1942 r. uchwalono zmianę art. 37 statutu, że rok obrachunkowy trwa od dnia 1 lipca do dnia 30 czerwca. Rs. 913j

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 398, a kol. 3. Dnia 12 marca 1942 r. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń spółdzielni „Kasa Stefczyka, spółdzielnia z odp. nieogr. w Błogiem" jest „Spółdzielca". Rs. 913k

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 401, a kol. 7. Dnia 3 grudnia 1941. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń spółdzielni ,,Mleczarnia spółdzielcza w Wielkiej Woli, spółdzielnia z ogr. odpow." jest ,,Spółdzielca". Rs. 913l

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 410, a kol. 8. Dnia 3 grudnia 1941. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń spółdzielni ,,Kasa Stefczyka, spółdzielnia z nieogr. odpow. w Studziannie" jest ,,Spółdzielca". Rs. 913ł

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 413, a kol. 8. Dnia 12 marca 1942 r. Czasopismo przeznaczone do ogłoszeń ,,Spółdzielczego Stowarzyszenia ,,Świt" w Drzewicy z odp. udział." jest ,,Spółdzielca". Rs. 913m

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Piotrkowie wpisano: Nr. porz. 413, a kol. 10. Dnia 12 stycznia 1943 r. Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia ,,Spółdzielczego Stowarzyszenia ,,Świt" w Drzewicy z odp. udział. z dnia 22 lutego 1941 r. udział wynosi 25 złotych płatny gotówką: przy zapisaniu się 5 złotych, pozostała suma powinna być wpłacona w ciągu jednego roku. Rs. 913o

Rozwiązania i likwidacje spółdzielni

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Lublinie likwidator Spółdzielni Zbytu Bydła i Trzody Chlewnej w Wilkołazie z odpow. ogranicz. stosownie do art. 76 ustawy o Spółdzielniach wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w terminie ustawowym, pod adresem: Kazimierz Krawiński, Lublin, ul. Lubartowska 2. Sp. 833/Ogł. III

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Warszawie likwidator spółdzielni Rymarsko-Siodlarskiej ,,Wytwórczość", z odp. ogr. w Warszawie stosownie do wymagań art. 76 ust. 4 ustawy o spółdzielniach wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w ciągu 3-ch miesięcy pod adresem: Józef Jopek, Warszawa, ul. Barokowa 2b, m. 1. Sp, 849/Ogł. III

Uchwałą Walnego Zgromadzenia członków Kasy Stefczyka — Spółdzielni z odpowiedzialnością nieograniczoną w Żarkach — mianowany likwidatorem tej spółdzielni, stosownie do art. 76 Ustawy o Spółdz. wzywa wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w terminie 3-ch miesięcy od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia pod adresem: Józef Sokołowski, Wysoka-Lelowska, p. Żarki, k. Częstochowy. Sp. 870/Ogł. III

II. RS I. 142. Sąd Okręgowy w Tarnowie. Dnia 12 listopada 1942 r. wykreślono z rejestru Spółdzielni firmę ,,Kasa Sterczyka", Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Pilźnie z powodu połączenia się z Bankiem Spółdzielczym im. Dra Stefczyka z nieograniczoną odpowiedzialnością w Pilźnie. Rs. 867.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, dnia 25 lutego 1943. I. RS. II. 119. W rejestrze spółdzielni wpisano przy firmie Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa ,,Rolnik" z odpow. udział. w Krużlowej, iż w dniu 17 stycznia 1943 uchwalono rozwiązanie i likwidację spółdzielni, w związku z czym firma brzmi z dodatkiem ,,w likwidacji" a likwidatorami zostali wybrani Góra Piotr i Śmigacz Józef. RS. 882

Na zasadzie uchwały członków z dnia 18 maja 1941 r., zarejestrowanej w Sądzie Okręgowym w Lublinie dnia 31 grudnia 1942 r. Nr. Rej. Sp. 150, Spółdzielnia pod nazwą ,,Okręgowy Związek Spółdzielczych Stowarzyszeń Spożywców w Lubartowie z odpowiedzialnością udziałami" przeszła w stan likwidacji. Likwidatorami wybrani zostali: Stanisław Pacek i Adam Miduch, urzędujący w Lubartowie, przy ul. Kościuszki 2. Na podstawie art. 76 ust. 3 ustawy o spółdzielniach, likwidatorzy wzywają wszystkich wierzycieli wymienionej Spółdzielni do zgłoszenia swych roszczeń w terminie 3 miesięcy od ostatniego (trzeciego ogłoszenia). Sp. 906/Ogł. I.

Mianowany przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie likwidator kasy Spółdzielni ,,Postęp" w Tyczynie w likwidacji, stosownie do wymagań art. 76 ustawy o spółdzielniach, wzywa wierzycieli do zgłaszania swych roszczeń w ciągu 3 miesięcy od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia pod adresem — Paszkowski Stanisław, Tyczyn. Sp. 910/Ogł. I

Postanowieniem Sądu Okręgowego jako rejestrowego w Zamościu z dnia 27 lutego 1943 r. ,,Spółdzielnia Wytwórców Koszykarskich z odpowiedzialnością udziałami w Krzeszowie" Nr. rej. Sp. 442 została rozwiązana i znajduje się w likwidacji. Ustanowiony tą decyzją likwidator Władysław Oksiuta zamieszkały w Lublinie, Zamojska 3, wzywa wierzycieli, aby w terminie trzech miesięcy od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia zgłosili swoje roszczenia pod jego adresem." Sp. 917/Ogł. I.

Mianowani przez Sąd likwidatorami Spółki Mleczarskiej w Żegocinie spółdzielni z ograniczoną poręką, wzywają wszystkich wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w terminie trzymiesięcznym od ostatniego ogłoszenia pod adresem: Spółdzielnia Mleczarska w likwidacji w Żegocinie, pow. Bochnia, Piotr Krawczyk, Józef Kędra. Sp. 931/Ogł. I.

Zawiadomienia o walnych zgromadzeniach

Bank Spółdzielczy w Jordanowie zawiadamia, że Walne Zgromadzenie członków odbędzie się dnia 18 kwietnia 1943 r. o godz. 15-tej w sali Magistratu w Jordanowie z następującym porządkiem obrad: 1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 2. Sprawozdanie z przeprowadzonej rewizji związkowej; 3. Sprawozdanie Dyrekcji z czynności i rachunków za rok 1942; 4. Sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej; 5. Uchwały odnośnie spraw wymienionych w punktach od 2—4 i odnośnie udzielenia skwitowania Dyrekcji i Radzie Nadzorczej; 6. Rozdział zysku; 7. Plan pracy i budżet na rok 1943; 8. Ustalenie granicy pożyczek, jakie można udzielić jednemu członkowi; 9. Ustalenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie spółdzielnia może zaciągnąć; 10. Wybór członków Rady Nadzorczej; 11. Uchwalenie regulaminu dla Rady Nadzorczej; 12. Wnioski członków, zgłoszone w terminie statutowym. Sp. 907

Walne Zgromadzenie Członków Przedstawicieli Spółdzielczego Banku Ziemi Łowickiej, spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością w Łowiczu, odbędzie się w dniu 20 kwietnia 1943 r. o godz. 14-tej w lokalu własnym w Łowiczu, ul. Stary Rynek Nr. 18. Porządek obrad: 1. Zagajenie i wybór przewodniczącego zebrania; 2. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności w roku 1942; 3. Przyjęcie Bilansu i rachunku Strat i Zysków za 1942 r., oraz podział nadwyżki i udzielenie zarządowi absolutorium; 4. Uchwalenie preliminarza budżetowego na 1943 r.; 5. Oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie spółdzielnia może zaciągnąć; 6. Oznaczenie najwyższej sumy pożyczki dla jednego członka; 7. Wybór 1-go członka zarządu, 3-ch członków rady i 3-ch zastępców. Sp. 916

24 Zwycz. Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia Budowlanego ,,Samopomoc Ślązaków" spółdz. z nieogr. odp. w Wieliczce ul. Krakowska 37 odbędzie się dn. 2 maja 1943 r. o godz. 2-ej po południu w lokalu własnym, z następującym porządkiem dziennym: 1. Zagajenie i wybór prezydium. 2. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia i przyjęcie. 3. Sprawozdanie: a) Zarządu: z działalności gospodarczej, przedłożenie bilansu i powzięcie uchwał. b) Rady Nadzorczej z działalności i wyników z przeprowadzonej kontroli. 4. Udzielenie Zarządowi absolutorium. 5. Dyskusja i powzięcie uchwał, przyjęcie bilansu. 6. Podział zysku za rok 1942. 7. Zatwierdzenie budżetu na rok bieżący. 8. Wybór uzupełniający Radę Nadzorczą. 9. Oznaczenie sumy zobowiązań Spółdzielni. 10. Wolne wnioski. Walne Zgromadzenie odbędzie się bez względu na ilość członków z opóźnieniem o pół godziny. Sp. 922

W dniu 18 kwietnia tj. w niedzielę, o godz. 15, a w braku kompletu, o godz. 16, odbędzie się w Dubiecku w lokalu własnym zwyczajne Walne Zgromadzenie Towarzystwa Zaliczkowego w Dubiecku, Spółdzielni zarejestrowanej z ogr. odpow. z następującym porządkiem dziennym: 1) odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia, 2) Sprawozdanie Zarządu z czynności i rachunków za rok 1942, 3) Sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej, 4) Uchwały odnośnie spraw. wymienionych w pkt. 4 i odnośnie udzielenia skwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej, 5) Rozdział zysku, względnie ustalenie sposobu pokrycia straty bilansowej, 6) przyjęcie nowego statutu, 7) Plan pracy i budżet na rok 1943, 8) Ustalenie granicy pożyczek, jakie można udzielić jednemu członkowi, 9) Ustalenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć, 10) Wybór Rady Nadzorczej, 11) Wnioski członków, zgłoszone w terminie statutowym. Sp. 924

Walne Zebranie członków Polskiego Banku Spółdzielczego w Nisku, zarejestrowanego z ograniczoną odpowiedzialnością, odbędzie się dnia 16 maja 1943 r., w lokalu banku przy ul. Kolbuszowskiej 295, w terminie I-ym o godzinie 13,30, względnie w terminie II-gim o godzinie 14,30, już bez względu na ilość obecnych, z następującym porządkiem obrad: 1) Ukonstytuowanie się, 2) Odczytanie protokółu z ostatniego Walnego Zebrania, 3) Sprawozdanie z przeprowadzonej rewizji związkowej, 4) Sprawozdanie Zarządu z czynności i rachunków za rok 1942, 5) Sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej, 6) Uchwały, odnośnie spraw wymienionych w punktach 3—5, 7) Plan pracy i budżet na rok 1943 r., 8) Ustalenie granicy pożyczek, jakie można udzielić jednemu członkowi, 9) ustalenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie spółdzielnia może zaciągnąć, 10) Wybór uzupełniający członków Rady Nadzorczej, 11) Zmiana § 4 p. d statutu banku: z odpowiedzialności ograniczonej na nieograniczoną, 12) Sprawa fuzji z Kasą Stefczyka w Nisku, 13) Wnioski członków, zgłoszone w terminie statutowym. Zamknięcie roczne i sprawozdanie roczne za rok obrachunkowy 1942, wraz z odnośnymi załącznikami wyłożone są do wglądu członków i oglądać je można każdej chwili w godzinach urzędowych banku. Sp. 925

XLIV Zwyczajne Walne Zgromadzenie Członków Krakowskiego Towarzystwa Zaliczkowego Urzędników, Spółdzielnia kredytowa z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie, odbędzie się dnia 8 maja 1943 r. (sobota) o godzinie 16, a w razie braku kompletu o godzinie 17 bez względu na ilość obecnych członków, w lokalu własnym w Krakowie, ul. św. Jana 14 I. piętro z następującym porządkiem dziennym: 1. Zagajenie. 2. Ukonstytuowanie się, wybór przewodniczącego, sekretarza i zastępcy, 3 weryfikatorów i 3 skrutatorów. 3. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia. 4. Sprawozdanie zarządu i rady nadzorczej z przedłożeniem bilansu i zamknięć rocznych za rok 1942. 5. Sprawozdanie komisji rewizyjnej z wnioskiem na udzielenie zarządowi i radzie nadzorczej absolutorium z działalności. 6. Rozdział czystego zysku. 7. Zatwierdzenie planu pracy i budżetu na rok 1943. 8. Ustalenie granicy pożyczek, jakich można udzielić jednemu członkowi. 9. Ustalenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie spółdzielnia może zaciągnąć. 10. Wybór sześciu członków rady nadzorczej i 3 zastępców. 11. Zmiana statutu do § 16 ustęp 1 (Wybór zarządu). 12. Wnioski członków zgłoszone w terminie statutowym. Sp. 929

Rada nadzorcza Spółdzielni ,,Przemysł Ludowy — spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami w Warszawie" zawiadamia jej członków, że w dniu 15-ym maja 1943 r. o godz. 14-ej odbędzie się w lokalu biurowym Spółdzielni przy ul. Tamka 1 Zwyczajne Walne Zgromadzenie z następującym porządkiem dziennym: 1. Zagajenie i wybór przewodniczącego oraz asesorów (§ 19 statutu), 2. Odczytanie protokółu ostatniego Walnego Zgromadzenia, 3. Sprawozdanie rady nadzorczej z działalności w r. 1942 oraz bilans i rachunek wydatków i dochodów, 4. Sprawozdanie komisji rewizyjnej o zbadaniu bilansu, 5. Odczytanie pism porewizyjnych i zaleceń Związku Rewizyjnego Spółdzielni w GG. 6. Powzięcie uchwały o pokryciu straty bilansowej (art. 58 ust. 1 Ust. o Spółdz.), 7. Budżet na r. 1943, 8. Wybory uzupełniające w miejsce wylosowanych 2-ch członków rady, 9. Ew. wolne wnioski. Sp. 926

Doroczne Walne Zgromadzenie członków Kupieckiego Banku Spółdzielczego z ograniczoną odpowiedzialnością we Lwowie, odbędzie się dnia 18 kwietnia 1943 r. o godz. 10 przedpoł., w lokalu spółdzielni przy ul. 3 Maja 11, z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i ukonstytuowanie się W. Zgrom., 2) Odczytanie sprawozdania porewizyjnego Związku, 3) Sprawozdanie Zarządu z czynności i rachunków, za rok 1942, 4) Sprawozdanie Prezesa R. N., z czynności nadzoru i kontroli z wnioskiem na udzielenie władzom spółdzielni absolutorium oraz na podanie czystego zysku do funduszu zasobowego, 5) Uchwały w przedmiocie art. 36 ust. 2 oraz art. 46 ustawy o spółdzielniach, 6) Zatwierdzenie budżetu na rok 1943, 7) Uzupełniający wybór 3 członków R. N., 8) Oznaczenie wysokości marki prezencyjnej, dla członków R. W. Sp. 932

Walne Zgromadzenie Członków Banku Spółdzielczego z ograniczoną odpowiedzialnością w Krzeszowicach odbędzie się we czwartek dnia 29 kwietnia 1943 r. o godzinie 16-tej w lokalu własnym, przy ul. Krakowskiej 66 z następującym porządkiem obrad: 1. Zagajenie. 2. Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia. 3. Odczytanie listu porewizyjnego Związku Rewizyjnego Spółdzielni w Gen. Gubernatorstwie w Krakau. 4. Sprawozdanie Zarządu z czynności i rachunków za rok 1942. 5. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, za rok 1942. 6. Ogólna dyskusja w sprawie gospodarki Spółdzielczej, jak również nad złożonymi sprawozdaniami. 7. Zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za rok 1942. 8. Podział czystego zysku za r. 1942. 9. Uchwalenie budżetu na rok 1943. 10. Oznaczenie najwyższej sumy kredytu dla jednego członka. 11. Oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań Spółdzielni. 12. Uchwalenie regulaminu dla Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej. 13. Połączenie Kasy Stefczyka z Bankiem Spółdzielczym w Krzeszowicach. 14. Wybór 9-ciu członków Rady Nadzorczej. 15. Wolne wnioski. — Otwarcie i zagajenie obrad nastąpi punktualnie o godzinie 16-tej (4-tej po południu). Sp. 933

Kierownik Wydawnictwa: Inż. roln. Dr. Florian Łorzyński, Krakau. Redaktor naczelny: Inż. roln. Dr. Florian Łorzyński, Krakau; Zastępca: Janusz Górski, Krakau. Odpowiedzialny za zagadnienia spółdzielcze: Jan Frąckowiak, Krakau. Kierownik działu ogłoszeń: Henryk Kwilecki, Krakau. Wydawnictwo: Wydawnictwo Rrolnicze, Krakau, Glatzer Str. 48, Tel. 116-79 i 116-80. Druk ZKW, Krakau, Univesitätsstr. 19a. Ważny cennik Nr. 1.